



АНАЛІТИК
АУДИТОРСЬКА ФІРМА



ЕКОНОМІКА ФІНАНСИ ПРАВО

ЩОМІСЯЧНИЙ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

№ 6'2015

(видається з 1994 року)

ISSN 2409-1944

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата з економічних наук

Постанова президії ВАК України від 06 жовтня 2010 р. № 1-05/6. Реєстраційне свідоцтво серії КВ № 4384 від 18 липня 2000 р.

Засновники:

Аудиторська фірма "Аналітик" спільно з Академією муніципального управління та Національною академією внутрішніх справ України

Статті обов'язково проходять

відбір, внутрішнє і зовнішнє рецензування

Рекомендовано до друку та до поширення через мережу Інтернет Вченою радою Національної академії внутрішніх справ України (Протокол №11 від 26 травня 2015 року) та Вченою Радою Академії Муніципального Управління (Протокол №2 від 26 травня 2015 року). Повний або частковий передрук матеріалів журналу допускається лише за згодою редакції. Відповідальність

за добір і викладення фактів несуть автори. За зміст та достовірність реклами несе відповідальність рекламодавець.

Підписано до друку 28.05.2015

Формат 60/84/8

Наклад – 250 прим.

Адреса редакції: 01001, м. Київ, вул. Хрещатик, 44

Телефони: (050) 735-43-41, (096) 221-88-61

Факс: (044) 278-05-88

E-mail: efp.redaktor@gmail.com

Сайт: www.efp.in.ua



Суб'єкт
видавничої
справи

© "Аналітик", 2015

© "Економіка. Фінанси. Право", 2015

Типографія: ТОВ "Міжнародний бізнес
центр"

Шеф-редактор:

Головач Володимир Володимирович, к.ю.н., голова правління Аудиторської фірми "Аналітик", Заслужений юрист України

Керівник редакційної колегії з економічних наук:

Даций Олександр Іванович, д.е.н., професор, директор Науково-навчального інституту регіонального управління та місцевого самоврядування, завідувач кафедри економіки підприємства Академії муніципального управління, Заслужений працівник освіти України

Заступник керівника редакційної колегії з економічних наук:

Невелєв Олександр Мішійлович, д.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності Академії муніципального управління

Члени редакційної колегії з економічних наук:

Вініченко Ігор Іванович, д.е.н., професор, завідувач кафедри економічної теорії та економіки сільського господарства Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету

Іванюта Василь Фалимонович, д.е.н., доцент, професор кафедри бізнес-адміністрування та зовнішньоекономічної діяльності Полтавського університету економіки і торгівлі

Клименюк Микола Миколайович, д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту Академії муніципального управління

Кондрашихін Андрій Борисович, д.е.н., доцент, завідувач кафедри державних та місцевих фінансів Академії муніципального управління

Корецька Світлана Олександрівна, д.е.н., доцент
Маницевич Юрій Миколайович, д.е.н., доцент, завідувач секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства

Присяжнюк Володимир Костянтинович, д.т.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України

Сук Петро Леонідович, д.е.н., доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Національного університету біоресурсів і природо-користування України

Прушківський Володимир Геннадійович, д.е.н., професор, перший проректор Запорізького національного технічного університету

Керівник редакційної колегії з правових наук:

Константинов Сергій Федорович, д.ю.н., професор, учений секретар Вченої ради Національної академії внутрішніх справ

Заступник редакційної колегії з правових наук:

Лоцихін Олександр Миколайович, д.ю.н., професор, декан юридичного факультету Академії муніципального управління, Заслужений економіст України

Члени редакційної колегії з правових наук:

Баймуратов Михайло Олександрович, д.ю.н., професор, завідувач кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Маріупольського державного університету, заслужений діяч науки і техніки України

Бичкова Світлана Сергіївна, д.ю.н., професор, заступник начальника кафедри цивільного права і процесу Національної академії внутрішніх справ

Василинчук Віктор Іванович, д.ю.н., професор, професор кафедри спеціальної техніки та оперативно-розшукового документування Національної академії внутрішніх справ

Глушков Валерій Олександрович, д.ю.н., професор, завідувач спеціальною кафедрою № 1 Національної академії Служби безпеки України, заслужений юрист України

Джуґа Олександр Миколайович, д.ю.н., професор, головний науковий співробітник відділу організації науково-дослідної роботи Національної академії внутрішніх справ

Кампо Володимир Михайлович, к.ю.н., доцент, громадський діяч, заслужений юрист України

Клименко Олена Вікторівна, к.ю.н., доцент, доцент кафедри теорії, історії держави і права та конституційного права Академії муніципального управління

Конonenко Леонід Минович, к.ю.н., професор, професор кафедри муніципального, цивільного та адміністративного права Академії муніципального управління

Копан Олексій Володимирович, д.ю.н., професор, перший заступник Керівника Міжвідомчого науково-дослідного центру з проблем боротьби з організованою злочинністю при Раді національної безпеки і оборони України

Литвин Олександр Петрович, к.ю.н., професор, професор кафедри публічно-правових дисциплін Університету сучасних знань

Луць Володимир Васильович, д.ю.н., професор, завідувач відділу проблем приватного права Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, заслужений діяч науки і техніки України

Озерський Ігор Володимирович, д.ю.н., доцент, професор кафедри кримінального права та правосуддя Запорізького національного університету, академік міжнародної кадрової академії, відмінник освіти України, радник юстиції

Приходько Христина Вікторівна, к.ю.н., професор, доцент кафедри муніципального, цивільного та адміністративного права Академії муніципального управління

Фрицький Юрій Олегович, д.ю.н., професор, професор кафедри теорії, історії держави і права та конституційного права Академії муніципального управління

Царенко Оксана В'ячеславівна, д.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту Академії муніципального управління

Випусковий редактор:

Куцяк Олександр Анатолійович

ЗМІСТ

ЕКОНОМІКА

Є.О. ЧАЙКОВСЬКИЙ. Економічні передумови реалізації інноваційної стратегії розвитку металургійних підприємств	4
Ю.О. КОВАЛЕНКО. Методологічні аспекти інформаційного забезпечення органів регіонального управління	9
О.І. ПУРСЬКИЙ, Б.В. ГРИНЮК, І.О. ЖАРІЙ. Аналіз стану і перспективи розвитку електронної торгівлі в Україні	14
Н.К. МРАЧКОВСЬКА. Перспективи розвитку землекористування в Україні	18

ФІНАНСИ

О.О. КОЦЬ, Х.І. ПІСТУН. Дослідження перспектив розвитку інвестиційної привабливості України ...	22
А.В. ЗУБКОВ, Б.І. СЮРКАЛО. Universal methodology of countering typical manifestations financial fraud on the Internet	26
М.В. КОРНЄЄВ. Управління дисбалансами руху фінансових ресурсів в економіці	28

ПРАВО

В.С. ШАПІРО, Н.В. ТУРУК. Заходи щодо запобігання банкрутства за національним та зарубіжним законодавством: порівняльно-правовий аспект	31
---	----

ЧАЙКОВСЬКИЙ

Євгеній Олександрович

УДК 330.341

ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ МЕТАЛУРГІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ

ECONOMIC PRECONDITIONS FOR THE IMPLEMENTATION OF THE INNOVATION STRATEGY OF DEVELOPMENT OF METALLURGICAL ENTERPRISES

аспірант факультету
менеджменту та
маркетингу, НТУУ
КПІ

В статті розглядаються економічні передумови реалізації інноваційної стратегії розвитку металургійних підприємств, серед яких виокремлені: місце галузі в економіці України, мінливість зовнішнього середовища, прагнення до отримання стабільного прибутку, високий рівень конкурентоспроможності в галузі.

В статье рассматриваются экономические предпосылки реализации инновационной стратегии развития металлургических предприятий, среди которых названы: место отрасли в экономике Украины, изменчивость внешней среды, стремление к получению стабильной прибыли, высокий уровень конкурентоспособности в отрасли.

The article examines the economic prerequisites for the realization of innovative strategy of metallurgical enterprises development, among which are named: place of the industry in the economy of Ukraine, the variability of the environment, the pursuit of a stable income, a high level of competitiveness in the industry.

Ключові слова: економічні передумови, інноваційна стратегія, металургійні підприємства, рівень конкурентоспроможності, зовнішнє середовище

Ключевые слова: экономические предпосылки, инновационная стратегия, металлургические предприятия, уровень конкурентоспособности, внешняя среда

Keywords: economic preconditions, innovation strategy, metallurgical enterprises, competitiveness, external environment

ВСТУП

Економіка України не вперше вирішує проблему інноваційного розвитку. Такі явища, як нововведення в техніку, технологію, організацію виробництва, економічні відносини і методи господарювання, які забезпечують зростання продуктивності праці і підвищення конкурентоспроможності продукції вітчизняних підприємств, періодично виникають в економіці. Тому господарство періодично переживає етапи оновлення. До промислового перевороту кінця XVIII-XIX ст. оновлення відбувалось досить повільно. У період науково-технічної революції XX століття його темпи значно прискорилися.

Тема інноваційного розвитку, як держави в цілому, так і окремого підприємства, всеосяжна в масштабах суспільства, оскільки охоплює різноманітні за змістом і характером нововведення.

Оскільки інноваційний розвиток держави не є відкриттям сучасності, завдання сьогодення полягає у виявленні та науковому обґрунтуванні ключових особливостей сучасного етапу інноваційного розвитку підприємств окремих галузей економіки України.

Питання розробки та реалізації інноваційних стратегій розглядаються в роботах багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених. Значний вклад в дослідження даної тематики внесли Л. Водачек,

Б. Санто, Б.Твісс, Й. Шумпетер, Х.Фріман, О. Амоша, О. Власюк, В. Геец, О. Драган, Н. Краснокутська, В. Чубай, О. Янковська та інші. У роботах названих вчених досліджені різні аспекти інноваційних стратегій. Однак, питання, які пов'язані з обґрунтуванням, розробкою інноваційної стратегії на підприємствах металургійної галузі України залишаються недостатньо вивченими.

МЕТА РОБОТИ полягає у визначенні економічних передумов реалізації інноваційної стратегії розвитку металургійних підприємств.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet, статистичні дані.

При проведенні дослідження використано методи логічного аналізу та синтезу – для обґрунтування економічних передумов, методи економічного аналізу для оцінки статистичних даних, табличний – для представлення розрахунків і конкретних результатів дослідження.

РЕЗУЛЬТАТИ

Металургійна промисловість займає одне з центральних місць в економіці держави. Продукція, що виробляється підприємствами металургійного

комплексу є запорукою розвитку таких базових галузей, як машинобудування, суднобудування, будівництва, усіх видів транспорту, особливо залізничного і трубопровідного. Без окремих видів продукції металургії неможливе технічне оснащення, пріоритетного для України, сільського господарства.

Дослідження статистичних даних (табл.1) доводить, що обсяги реалізованої продукції металургійного виробництва займають в промисловості України досить питому вагу, навіть не зважаючи на зниження в останні роки: у 2010 р. - 18,8%, у 2011р. - 18,2%, у 2012 р.- 16,0%, у 2013р. - 15,4%.

Із загальної кількості підприємств, що працюють в промисловості, більше восьми відсотків – це підприємства металургійного виробництва (табл. 2). За період з 2010р. по 2013р. спостерігається поступове збільшення відсотку підприємств досліджуємої галузі. Досить великий відсоток від загальної кількості зайнятих в промисловості працівників працюють саме у металургії. У 2010 р. цей відсоток складав – 11,7%, у 2011 р. він зменшується на 0,6% и дорівнює 11,1%, у 2012 р. – 11,4%, у 2013 р. – 10,8%.

Таблиця 1

Обсяги реалізованої продукції металургійного виробництва в Україні за 2010-2013рр. [3]

	2010 р.		2011 р.		2012 р.		2013 р.	
	млн. грн.	у % до під сумку	млн. грн.	у % до під сумку	млн. грн.	у % до під сумк у	млн. грн.	у % до під сумк у
Промисловість	1065850,5	100,0	1331887,6	100,0	1400680,2	100,0	1354130,1	100,0
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин та устаткування	200635,8	18,8	242525,9	18,2	223832,5	16,0	208225,4	15,4

Таблиця 2

Кількість підприємств та кількість зайнятих працівників в металургійному виробництві в Україні за 2010-2013 рр. [3]

Показники	2010 р.		2011 р.		2012 р.		2013 р.	
	Один.	У % до підсумку	Один.	У % до підсумку	Один.	У % до підсумку	Один.	У % до підсумку
Кількість підприємств								
Промисловість	47827	100	47479	100	43356	100	49130	100
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	3968	8,3	3982	8,4	3678	8,5	4227	8,6
Показники	2010 р.		2011 р.		2012 р.		2013 р.	
	Тис. осіб	У % до підсумку	Тис. осіб	У % до підсумку	Тис. осіб	У % до підсумку	Тис. осіб	У % до підсумку
Кількість зайнятих працівників								
Промисловість	3091,8	100	3045,9	100	3026,4	100	2924,9	100
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	360,2	11,7	339,2	11,1	343,9	11,4	315,6	10,8

Значну роль підприємств металургійного виробництва в економіці держави підтверджують й дані про їх активи. Ознайомлення з узагальненими показниками активу балансу підприємств металургійного виробництва за 2012-2013 рр. (табл. 3) дозволяють констатувати, що в загальній сумі активів всієї промисловості, активи підприємств металургії займають велику питому вагу: 14,93% на кінець 2012 р. і 13,36% на кінець 2013 р.

Таким чином, можна констатувати, що відставання в інноваційному розвитку, використання

застарілих технологій підприємствами металургійного виробництва може негативно вплинути на економіку держави в цілому.

Серед економічних передумов необхідності реалізації інноваційної стратегії на підприємствах металургійного виробництва поряд з особливим місцем, що займає досліджувана галузь в економіці держави, потрібно назвати також мінливість зовнішнього середовища, високий рівень конкуренції в досліджуваній галузі, орієнтація підприємств на ріст прибутковості (рис.1).

Таблиця 3

Показники активу балансу підприємств металургійного виробництва за 2012-2013рр. [3]

Показники	на кінець 2012 р.		на кінець 2013 р.	
	млн.грн.	У % до підсумку	млн.грн.	У % до підсумку
Промисловість, взагалі				
Актив	1755815,8	100	1872235,9	100
в т.р. Необоротні активи	957255,7	54,52	1032951,9	55,17
Оборотні активи	798152,2	45,46	838708,6	44,80
Необоротні активи та групи вибуття	407,9	0,02	575,4	0,03
Металургійне виробництво				
Актив	262071,4	14,93	250187,6	13,36
в т.р. Необоротні активи	133230,8	7,59	130896,5	6,99
Оборотні активи	128679,7	7,33	119200,1	6,37
Необоротні активи та групи вибуття	160,9	0,01	91,0	-

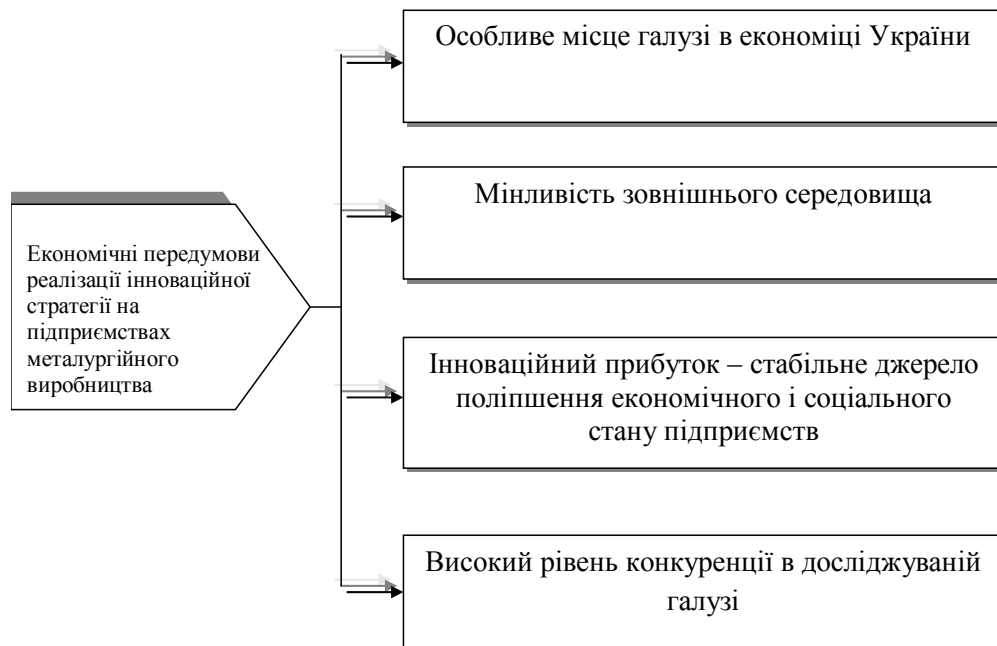


Рис. 1. Економічні передумови реалізації інноваційної стратегії на підприємствах металургійного виробництва [авторська розробка]

Наступною передумовою, яку ми розглянемо, є мінливість зовнішнього середовища. Жодне

підприємство будь-якої галузі не функціонує у вакуумі, його оточує диференційоване зовнішнє

середовище, яке ніколи не буває стабільним. Сучасний бізнес повинен адаптуватися до нових економічних реалій, до високого ступеня невизначеності і нестабільності зовнішнього середовища. Ускладнення ринкового простору, викликане розвитком конкуренції, інформаційних технологій, глобалізацією бізнесу, обумовлює зростання значущості розробки й реалізації стратегій, особливо інноваційної.

В Україні мінливість зовнішнього середовища підприємств, окрім усього іншого, обумовлена ще й складними кризовими явищами. Сьогодні багато вітчизняних підприємств стають перед проблемою виживання свого бізнесу. Серед причин, що породжують цю проблему, можна називати нестабільність банківського сектору, мінливість і суперечливість податкового законодавства, складна політична ситуація. Оцінка економічного стану металургійних підприємств показує, що їх діяльність в умовах непередбачуваності, характерної для

сьогоднішнього періоду й швидкозмінної кон'юнктури ринку, багато в чому залежить не скільки від вміння пристосовуватися та адаптуватися до змін зовнішнього середовища, а від здатності запропонувати ринку нову високотехнологічну продукцію, орієнтовану на ресурсо- та метало-збереження.

Ще одним фактором, який підтверджує необхідність реалізації інноваційної стратегії на підприємствах металургійного виробництва, є прагнення підприємств до стабільного росту прибутковості. Протягом періоду 2010-2013рр. узагальнене сальдо металургійних підприємств (табл. 4) постійно мало від'ємний фінансовий результат, тобто збиток. Незважаючи, на те, що питома вага підприємств, які одержали збиток, менша ніж 50%, і коливається від 38,4% у 2011р. до 44,3% у 2010 р., загальна сума фінансового результату зазначених підприємств значно більша.

Таблиця 4

Фінансові результати підприємств металургійного виробництва в Україні за 2010-2013 рр. [3]

Показники	2010 р.		2011 р.		2012 р.		2013 р.	
	У % до підсумку	млн. грн.	У % до підсумку	млн. грн.	У % до підсумку	млн. грн.	У % до підсумку	млн. грн.
фінансовий результат (сальдо)		-4778,7		-2915,3		-16164,8		-12656,2
підприємства, які одержали прибуток	55,7	4120,4	61,6	8137,4	59,5	2379,3	59,0	970,1
підприємства, які одержали збиток	44,3	8899,1	38,4	11052,7	40,5	18544,1	41,0	13626,3

Серед економічних категорій, що характеризують ефективність і конкурентоспроможність підприємств, чільне місце займає саме прибуток. Він є не тільки джерелом накопичення і споживання, сплати податків, але і об'єктивною умовою формування інвестиційної привабливості галузей, підприємств, регіонів і цілих країн. Відсутність прибутку у багатьох українських підприємств є гальмом розвитку регіонів, важливих галузей, до яких відноситься і металургія.

В економічній літературі виокремлюють монопольний, кон'юктурний, інноваційний прибуток. Останній вид прибутку є результатом виробництва нових товарів, застосування сучасних технологій і форм організації виробництва, стимулювання праці, підвищення кваліфікації працівників, доброго знання ринків і використання їх для вдосконалення структури виробництва, його спеціалізації або диверсифікації.

Безсумнівно, що інвестиційний прибуток надзвичайно важливий і, насамперед, тому, що може постійно зростати, бути стабільним джерелом поліпшення економічного і соціального стану господарюючих суб'єктів, а разом з ними і всієї системи ринкової економіки, джерелом стимулювання. Разом з тим, є й окремі проблеми, інновації

нерідко ведуть до скорочення робочих місць, розширенню застосування не тільки складної, але і простої праці, необхідності перепідготовки працівників, демонтажу морально застарілого, але нещодавно ще цілком нового обладнання, до втрати капіталу, зростанню масштабів виробництва товарів і підготовці передумов для криз надвиробництва.

Прибуток від інновацій заслуговує особливого розгляду, оскільки, безумовно, є провідним джерелом формування національного багатства, необмеженим фактором зростання.

Четвертою передумовою нами було виділено рівень конкуренції в досліджуємі галузі. В умовах сучасного ринку конкурентоспроможність виступає катализатором стану і перспектив підвищення показників господарської діяльності, виступає гарантом економічної безпеки і в загальному вигляді являє собою здатність суб'єктів підприємництва в умовах наростаючої конкуренції виробляти товари і послуги, що задовольняють вимогам, які постійно підвищуються. Саме конкуренція змушує підприємства поліпшувати якість продукції та домагатися більш вигідних умов виробництва та реалізації, щоб у результаті зменшити індивідуальну вартість продукції й одержати додатковий дохід. Особливе значення дослідження даної проблеми має для

металургійного виробництва, специфіка якого пов'язана з високим рівнем конкуренції, значною залежністю від замовників, зміною структури попиту, складністю виробничих процесів.

Характер реального сектора і зокрема ринку металургійної продукції, та тенденції розвитку металургійної галузі сьогодні формуються під впливом ряду процесів, що відбуваються у світовому господарстві. На обсяг світового та національного попиту на продукцію металургійної галузі безпосередньо впливає розвиток виробництва високотехнологічної продукції, в тому числі нових матеріалів і нематеріальних виробництв. Зростає роль ресурсозбереження, зокрема металозбереження (чому також сприяє розвиток технологій), яке сьогодні є одним з основних інструментів підвищення конкурентоспроможності компаній і одним з базових принципів економіки всіх країн.

Широке впровадження технологій та обладнання нового покоління дозволить досягти такого рівня ресурсозбереження і якості продукції, які можуть сприяти істотному підвищенню ступеня імпортозаміщення та конкурентоспроможності на зовнішньому ринку металургійної продукції.

Необхідність досягнення прийнятого рівня конкурентоспроможності на світовому ринку металургійних виробів викликає наростаючу потребу металургійних підприємств в підвищенні ефективності інноваційної діяльності. І перш за все мова йде про розробку й реалізацію інноваційної стратегії, що дозволить металургійним підприємствам підвищити ефективність виробництва необхідними темпами.

ВИСНОВКИ

Оцінка економічної ситуації, що склалася в металургійній галузі, дозволила в якості економічних передумов реалізації інноваційної стратегії розвитку металургійних підприємств, виокремити: місто галузі в економіці України, мінливість зовнішнього середовища, прагнення до отримання стабільного прибутку, високий рівень конкурентоспроможності в галузі.

Список використаних джерел

1. Абрамов А.А., Костерин С.Г. Инновационная деятельность промышленного предприятия как основа его развития в рыночной экономике/ А.А. Абрамов, С.Г. Костерин // Социально-экономические явления и процессы. – 2013. – № 1 (047). – С. 27-31.
2. Геник О. Особливості інноваційної стратегії організації вітчизняних підприємств / О. Геник // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – Вип 19. – С. 165-169.
3. Економічна статистика. Промисловість. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Македон В.В., Рубець Д.С. Стратегічний інноваційний розвиток підприємств: теорія та методологія / В.В. Македон, Д.С. Рубець // Вісник НТУ «ХПІ». – 2013. – №45. – С. 75-86.
5. Хорева Т.А. Системный поход к стратегическому планированию инновационного развития промышленных предприятий/ Т.А. Хорева // Научные ведомости. Серия История. Политология. Экономика. Информатика. – 2011. – №7 (102). – С. 17-23.
6. Янковська О.І. Економічна сутність інновацій / О.І. Янковська // Економіка. Наука. Інновації [Електронний ресурс]. – 2009. – № 1. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/eui/2009_1/zmist.html.

КОВАЛЕНКО

Юлія Олександрівна
kovalenkoyuliya@ukr.net

УДК 338.24:332.021.8

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ОРГАНІВ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯMETHODOLOGICAL ASPECTS INFORMATINO ENSURE REGIONAL
ADMINISTRATIONSдоцент, Красноармій-
ський індустріальний
інститут ДонНТУ

В статті розглянуто основні методологічні підходи щодо застосування моделі регіонального інформаційного менеджменту. Наукова новизна міститься в недостатньому вивченні даної категорії. Автором визначено поняття регіонального інформаційного менеджменту, наведені підходи, цілі, завдання та функції, які можливо застосовувати на регіональному рівні управління.

В статье рассмотрены основные методологические подходы относительно применения модели регионального информационного менеджмента. Научная новизна содержится в недостаточном изучении данной категории. Автором определено понятие регионального информационного менеджмента, приведены подходы, цели, задачи и функции, которые возможно применять на региональном уровне управления.

The article describes the main methodological approaches regarding the application of the regional model of information management. Scientific novelty is in short study of this category. The author defines the concept of a regional information management, the methods, goals, objectives, and functions that may be applied at the regional level of governance.

Ключові слова: менеджмент, інформація, регіональний інформаційний менеджмент, регіональне управління

Ключевые слова: менеджмент, информация, региональный информационный менеджмент, региональное управление

Keywords: management, information, regional information management, regional management

ВСТУП

Вироблення ефективних управлінських рішень в ринкових умовах господарювання багато визначається наявністю у регіональних органів управління об'єктивної, комплексної, достовірної інформації про існуючі процеси.

Одним з найважливіших чинників, який повинен забезпечити підвищення дієвості органів регіонального управління, є впровадження інформаційних технологій, покликаних змінити характер управлінської праці, посилити аналітичну та статистичну складову в процесі прийняття управлінських рішень. Законом України «Про Національну програму інформатизації» від 4 лютого 1998 р. передбачено створення умов для задоволення інформаційних потреб громадян та суспільства шляхом створення, розвитку і використання інформаційних систем, мереж, ресурсів та інформаційних технологій, що побудовані на основі застосування сучасної обчислювальної техніки.

МЕТА РОБОТИ

уточнити поняття «інформаційний менеджмент», «регіональний інформаційний менеджмент», дослідити теоретичні аспекти формування даних категорій

та можливість застосування на регіональних рівнях управління.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet, нормативно-правові акти.

РЕЗУЛЬТАТИ

У розв'язанні економічних регіональних проблем значну роль відіграє інформаційна база регіону, яка оптимально підтримує ділові процеси господарські зв'язки і тим самим забезпечує конкурентоспроможність регіону.

На сучасному етапі інформатизації суспільства існує проблема нерівномірного розвитку інформаційних ресурсів, нових інформаційних технологій, інформаційних систем управлінського призначення, повільного впровадження їх у практику регіонального управління, що зумовлює актуальність фундаментальних і прикладних досліджень з інформаційного менеджменту на рівні регіону. Це дає підстави для висновку, що наукова розробка цієї проблеми потребує системного вивчення, і може виступати як предмет теоретико-експериментального дослідження.

Проблема інформатизації управління на регіональному рівні певним чином досліджена в

науковій літературі в працях: В.Куйбіди [1], В.Вакуленка, Ю.Дехтяренка [2]. Значний вклад в розв'язання питань щодо інформатизації управління представлено у наукових працях Р.Х. Абдєєва, В.Д. Белла, Н. Вінера, В.М. Глушкова, А.Д. Урсула, Р. Фішера, К. Шеннона. У них розкрито філософські концепції феномена інформації, феномен управління в соціально-економічній сфері, генезис механізму управління та його філософський статус, характерні ознаки інформаційної цивілізації.

Виникнення інформаційного менеджменту як самостійного виду діяльності рівною мірою зумовлене, з одного боку, необхідністю підвищення ефективності управлінської діяльності власне у сфері інформатизації, а з іншого - збільшенням впливу інформаційних технологій на ефективність основної діяльності суб'єктів господарювання. Одне з перших визначень інформаційного менеджменту належить Д. Дачену. Інформаційний менеджмент він визначає як види інформації, способи її отримання з даних, час її подання та коло осіб, що обслуговуються цією інформацією. Це вузьке коло діяльності не виключає всього циклу інформаційного обслуговування. [3, с.23]. Інформаційний менеджмент сприймався як менеджмент створення систем, пов'язаних із розробкою, рекламою, торгівлею та експлуатацією комп'ютерних мереж, які обслуговують різноманітні інформаційні потреби сучасних промислових підприємств, банків, комерційних організацій, навчальних закладів тощо [4].

В науці про управління поки що не існує однозначного розуміння такого поняття як інформаційний менеджмент. В більшості випадків сам менеджмент трактується як синонім «управління» і не завжди враховуються його специфічні особливості [5]. Інформаційний менеджмент охоплює весь життєвий цикл інформаційних систем – від планування до використання і розповсюдження інформації, з метою цілеспрямованого використання інформаційного ресурсу.

Наприклад, Васюхин О.В. під інформаційним менеджментом розуміє весь комплекс питань пов'язаних з управлінням інформаційними системами різних сфер та рівнів управління [6, с.41].

Мельник В.В. умовно виділяє наступні найбільш популярні трактування інформаційного менеджменту:

- 1) інформаційне забезпечення (у широкому змісті слова);
- 2) інформаційні ресурси та їх управління;
- 3) інформаційні послуги та їх підприємництво;
- 4) інформаційні системи та їх управління;
- 5) організації науково-дослідницької діяльності;
- 6) обробка та аналіз інформації;
- 7) офіс-менеджмент;
- 8) організація комунікацій;
- 9) управління інформаційними технологіями;
- 10) стратегічне планування і менеджмент [7, с.34].

Калініна Л.М. розкриває інформаційний менеджмент, як окремий напрям менеджменту – науки про ефективне управління організаціями та

установами, що збагачується у методологічному й практичному вимірах теоретичним обґрунтуванням інформаційного субстрату процесу управління, електронним інформаційним ресурсом і продуктами, програмним забезпеченням управлінського та освітнього призначення; має свій науково-пошуковий простір, об'єкт і предмет дослідження, понятійно-категоріальний апарат. Щодо визначення об'єкта інформаційного менеджменту, то він розглядається як управління інформаційними ресурсами організації на основі життєвого циклу інформації (визначення цілей; створення, збирання, збереження, пошук, аналіз, передача інформації; використання інформації), що включає обґрунтування і розробку концепції інформаційної політики, «стратегічного набору» управління, проектування і створення ІР, ІС, УІС із застосуванням засобів ІКТ, мережевих технологій та їх раціонального використання; процеси аналізу, організації та координації інформаційних потоків і масивів даних у архітектурі системи інформаційного забезпечення управління [8].

Проведений аналіз наукових праць з теорії інформації та менеджменту дозволяє стверджувати, що:

бурхливий розвиток інформаційних і комунікаційних технологій призвів до збільшення швидкості передачі та обробки інформації;

на сучасному етапі спостерігається швидке зростання потреб суспільства в інформації, більш різноманітне та інтенсивне її використання у виробничій, комерційній та управлінській діяльності;

інформація перетворилась в один з найважливіших виробничих ресурсів, який є основою будь-якого процесу прийняття рішення;

під впливом нових інформаційних та комунікаційних технологій відбулося створення інформаційних систем і зміна умов праці

зміна суспільної формації й інформаційної структури впродовж ХХ ст. – від аграрного, індустріального до інформаційного – детермінувала виокремлення і обґрунтування інформаційного менеджменту наприкінці 70-х років ХХ ст. у США;

накопичений фундаментальний досвід став базисом для обґрунтування різних концептуальних теорій інформаційного менеджменту, генезис яких відбувався на основі розвитку наукових шкіл.

Для виявлення специфіки інформаційного менеджменту та визначення понятійно-категоріального апарату нами визначено й обґрунтовано концептуальні засади дослідження на методологічному, теоретичному і практичному рівнях [1; 2].

Власне інформаційний менеджмент у теоретичному відношенні визначається як менеджмент інформаційних ресурсів, менеджмент комунікацій, менеджмент інформаційної обробки даних, менеджмент електронних документів, стратегічний менеджмент, управління інформаційними системами та інформаційними технологіями [4, с.15].

На думку автора інформаційний менеджмент може бути представлений, як ефективне управління інформаційними ресурсами на всіх етапах життєвого

циклу інформаційної системи, охоплюючи всі дії та операції, пов'язані як з інформацією в усіх її формах.

Але всі досліджені праці присвячені більше організаційним та технологічним проблемам інформатизації в реалізації управлінських функцій. Поза сферою дослідження опинилися дослідження в контексті інформаційного управління на рівні регіону.

Вирішити ці питання можливо, якщо сформувати теоретичне підґрунтя розвитку інформаційного менеджменту на рівні регіону і сформувати у суспільстві умови для його реалізації. Розв'язання зазначеної проблеми потребує системного вирішення та розробки відповідних теоретико-концептуальних підходів до цього наукового напрямку, який зачіпає багато проблем управлінського, соціального, економічного та культурного виміру.

У територіальному розвитку національних господарств чітко простежується нерівномірність і просторова деференціація регіонів що обумовлюється відмінностями в конкурентних перевагах і насамперед відмінностями на рівнях менеджменту регіональними інформаційними ресурсами.

Ключовою метою прикладних досліджень регіонального інформаційного менеджменту (РІМ) є пошук шляхів і способів підвищення конкурентоспроможності та способів управління регіонів, а саме, формування, розвитку і реалізації стратегічних конкурентних переваг регіональних економік як базових чинників прискорення територіального соціально-економічного розвитку на основі досягнення і реалізації національних та регіональних можливостей.

Необхідно відзначити, що становлення цього нового наукового напрямку визвано необхідністю поглиблення взаємозв'язку світових тенденцій і національно-регіональних особливостей розвитку управління та формування нових постіндустріальних умов господарювання. Тому все більшого значення набувають розробки моделей сучасного РІМ.

Формування і розвиток таких моделей дозволить з відповідною повнотою враховувати історичні, соціокультурні, національно-господарські та регіонально-економічні особливості вітчизняного суспільно-управлінського розвитку в умовах переходу до нового постіндустріального укладу виробництва.

РІМ покликаний діалектично поєднати конкретно територіальні особливості соціально-економічного розвитку регіону з загальними тенденціями світового та національного господарського розвитку в їх історичній перспективі. У зв'язку з цим перед керівництвом регіону постають питання: які основні тенденції сучасного світового і національного господарського розвитку; в чому полягає специфіка інформаційного та економічного потенціалу регіону, положення регіону в міжнародному інформаційному просторі, національному поділі праці; які структури і виробництва є локомотивами цього розвитку регіональної економіки в напрямку світових тенденцій. Перед керівництвом необхідно вирішити ряд проблем оптимального впливу з урядом держави,

з бізнес-структурами та підприємцями регіону, громадськими інститутами.

Інформаційний регіональний менеджмент - це окремий напрям менеджменту – наука про ефективне управління організаціями та установами в окремому регіоні, що збагачується у методологічному й практичному вимірах теоретичним обґрунтуванням управління інформаційними ресурсами. Щодо визначення об'єкта інформаційного регіонального менеджменту, то він нами розглядається як управління інформаційними ресурсами регіону на основі життєвого циклу інформації (створення, збирання, збереження, пошук, аналіз, передача інформації; використання інформації) із застосуванням засобів ІКТ, мережевих технологій та їх раціонального використання, а також процеси аналізу, організації та координації регіональних інформаційних потоків і масивів даних в системі інформаційного забезпечення управління [6].

Сферу інформаційного менеджменту становить сукупність всіх завдань управління, пов'язаних з формуванням і використанням інформації в усіх її формах і станах для досягнення поставлених цілей. При цьому повинні вирішуватися задачі визначення ефективності та використання не тільки власне інформації, але і інших ресурсів регіону. Для вирішення такого завдання необхідно створити інформаційну базу даних на рівні керівної ланки регіонального управління з використанням інформаційних систем і технологій.

Концепція РІМ об'єднує такі підходи:

економічний - розглядає питання залучення нової документованої інформації, виходячи з питань корисності і фінансових витрат;

аналітичний, - базується на аналізі потреб користувачів в інформації і комунікаціях;

організаційний - розглядає інформаційно - організаційні технології та їх вплив на організаційні аспекти регіону;

системний - розглядає обробку інформації і приділяє особливу увагу оптимізації комунікаційних каналів, інформації, матеріальних коштів, методів роботи.

Для забезпечення ефективного управління всіма ресурсами регіону керівництво повинне вирішувати наступні завдання:

- створення інформаційної бази та інформаційної інфраструктури регіону, управління інформаційними технологіями.

- визначення системи стратегічного управління економікою регіону, орієнтованої на розвиток її інформаційно-структурного, технологічного і соціального прогресу на базі нарощування конкурентних переваг з застосуванням ІКТ;

- розробка заходів оперативно-тактичного управління із застосуванням ІКТ, орієнтованого на забезпечення стійкості регіонального економічного розвитку в умовах коливань кон'юнктури ринкової економіки;

- створення інформаційної бази підтримки програмного і технічного середовища для здійснення регіонального управління.

- забезпечення розширеного відтворення умов життєдіяльності регіону, підвищення рівня і якості життя населення;

- економіко-соціальні перетворення, оптимізація фінансових потоків, формування умов та механізмів зміцнення економічної бази регіону;

- забезпечення екологічної безпеки в регіоні, формування та реалізація структурної, інвестиційної та науково-технічної політики в регіоні, створення та розвиток ринкової інфраструктури (див. рис. 1).

Отже, загальною метою інформаційного регіонального менеджменту є виробництво потрібної інформації для регіональних ланок управління.

Найважливішою матеріальною базою інформаційного регіонального менеджменту є ресурси управління: наявність відповідних органів управління, кадрів; фінансові та інформаційні можливості; укомплектованість управлінською та інформаційною технікою та ін. Від цього значною мірою залежить ефективність регіонального управління, тобто досягнення мети управління з мінімальною затратою обробки інформаційних ресурсів та управлінської праці в можливо короткий термін і з можливою повнотою.

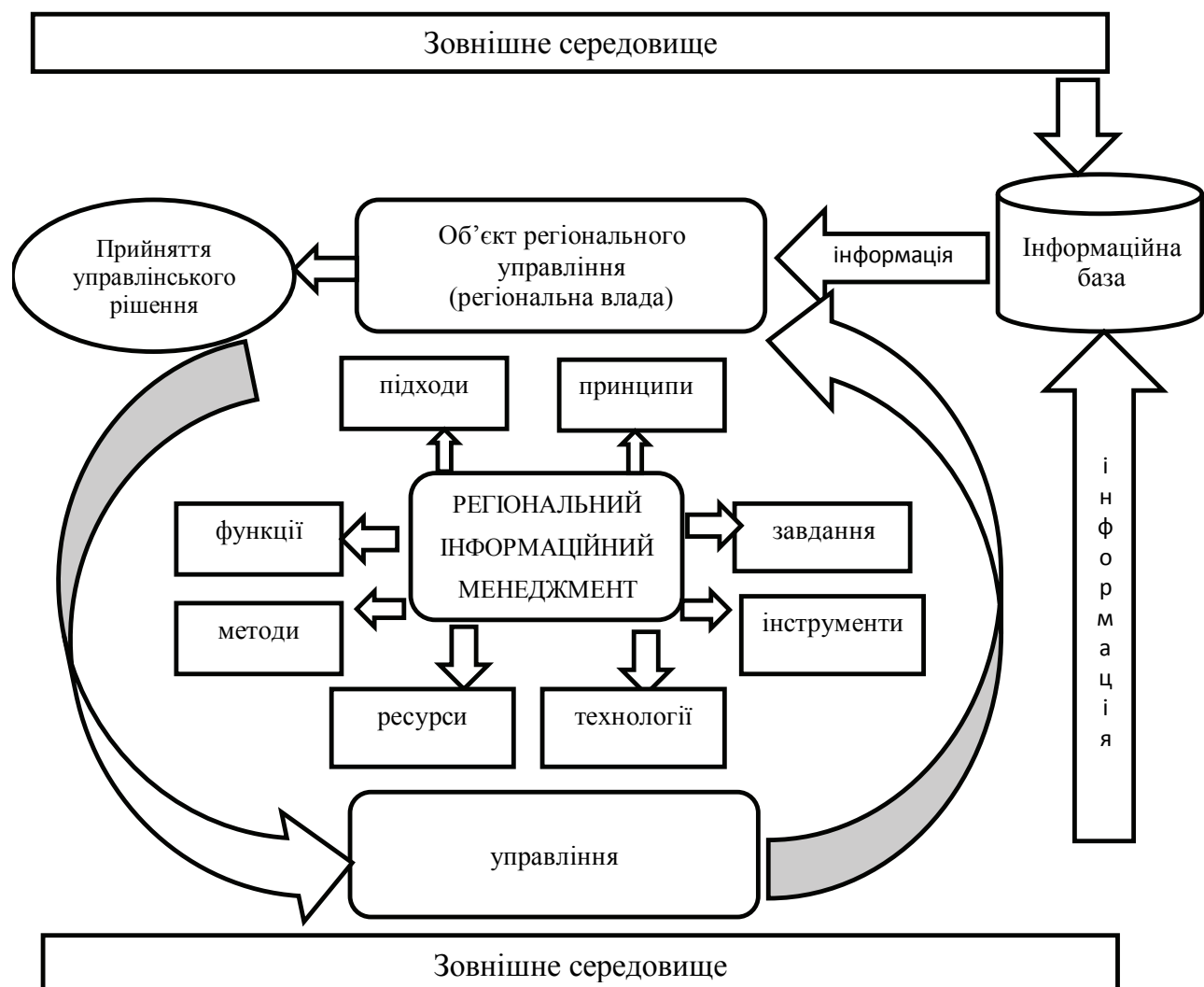


Рис. 1 Організаційна модель регіонального інформаційного менеджменту

При вивченні регіону як об'єкта управління розглядається його зміст (реалізація регіональної влади), структура відносин з іншими суб'єктами; межі регіонального управління, його різні територіальні рівні (в масштабах регіону, міста, селища і інших адміністративно-територіальних одиниць); особливості в різних сферах суспільного життя (економіка, соціальна сфера, політика, ідеологія); використання в управлінні законодавчої і

виконавчої влади; методи та особливості управління в різних регіонах, установах, підприємствах і т. д.

ВИСНОВКИ

Таким чином, підсумовуючи все вищевикладене, можна стверджувати: по-перше, РІМ представляє собою новий науковий напрямок, у контексті якого формується інформаційна політика розвитку регіону; по-друге, РІМ покликаний аналізувати інформаційну спрямованість регіональних економічних інтересів і

знаходити способи забезпечення їх балансу; по-третє, моделі забезпечення управлінських рішень корисною інформацією сприятимуть виявленню інформаційного потенціалу регіону, що допоможе досягнути певних рівнів розвитку інформаційних, економічних та соціальних стандартів регіонального розвитку; по-четверте, РІМ функціонує відповідно до законів розвитку ринкової системи господарювання, і його механізм повинен забезпечувати гнучке регулювання соціально-економічних процесів у регіоні в ринкових умовах, що дозволить забезпечити найбільш ефективне досягнення цілей і завдань сталого регіонального розвитку.

Ефективність інформаційного регіонального управління може бути розглянута в різних аспектах: з позиції керуючої і керованої підсистем, з позиції окремих функцій, завдань та принципів регіонального управління і т. п. Комплексна оцінка ефективності регіонального управління повинна бути багатосторонньою і представляти собою систему показників, що характеризують регіональне управління в різних аспектах. Загальною метою РІМ є виробництво потрібної для регіону інформації для забезпечення ефективного управління всіма її ресурсами і створення необхідного інформаційного програмного і технічного середовища для здійснення управління регіоном.

Список використаних джерел

1. Куйбіда В. Муніципальне управління: аспект інформатизації. – К.: Знання, 2004. – 357 с.
2. Вакуленко В.М., Дехтяренко Ю.Ф. Економіка міст України і світовий досвід: Навч.посіб. – К.: Основи, 1997. – 244с.
3. Інформаційний менеджмент [Електронний ресурс]. — Електрон. дан. — Режим доступа: World Wide Web. — URL: <http://ru.osvita.ua/vnz/reports/management/13966>.
4. Кригер В. Информационный менеджмент [Текст] / В. Кригер. — Владивосток, 2004. — 176 с.
5. Костров А.В. Основы информационного менеджмента [Текст]: Учебное пособие / А.В. Костров. — М.: Финансы и статистика, 2001. — 243 с.
6. Васюхин О.В. Информационный менеджмент [Текст]: Учебное пособие / О.В. Васюхин, А.В. Варзунов. — Санкт-Петербург, 2010. — 119 с.
7. Мельник В.В. Формування концепції інформаційного менеджменту: сутність, задачі, основні напрями розвитку // Гуманітарний вісник ЗДІА. 2012. № 49 С. 122-133
8. Калініна Л.М. Генезис інформаційного менеджменту як галузі наукового знання // Стратегічні пріоритети, №4(13), 2009 р. – С. 71-76
9. Коваленко Ю.О. Підходи щодо наукових засад регіонального інформаційного менеджменту 36.наук.праць Донецького державного університету управління «Механізм ефективності управління функціонування регіональної економіки» Серія «Економіка». Т. 14, вип. 52. - Донецьк, ДонДУУ, 2013. – 194 с.
10. Маскон М.А. Основы менеджмента [Текст] / Ф. Хедоури. М. А Маскон. — М.: Дело, 1997. — 212 с.
11. Вовчак І.С. Інформаційні системи та комп'ютерні технології в менеджменті. – Тернопіль: Карт-бланш, 2001. – 352 с.
12. Кулицький С.П. основи організації інформаційної діяльності у сфері управління: Навч.посіб. – К.: МАУП, 2002. – 223 с.

ПУРСЬКИЙ

Олег Іванович
Pursky_O@ukr.net

ГРИНЮК

Богдан Васильович

ЖАРІЙ

Ігор Олегович

доктор фізико-математичних
наук, Київський національний
торговельно-економічний
університетаспірант, Київський національний
торговельно-економічний
університетаспірант, Київський національний
торговельно-економічний
університет

УДК 339.1; 330.4; 658.6

АНАЛІЗ СТАНУ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ

ANALYSIS OF THE STATE AND PROSPECTIVE OF E-COMMERCE DEVELOPMENT IN UKRAINE

Стаття присвячена дослідженню електронного торговельного ринку в Україні. В статті наведені основні причини, що стримують розширення електронного ринку України. Визначено позитивні тенденції в e-commerce, які дозволяють електронному торговельному ринку України вийти із кризи з найменшими втратами.

Статья посвящена исследованию электронного торгового рынка в Украине. В статье показаны основные причины, которые сдерживают расширение электронного рынка Украины. Определены позитивные тенденции в e-commerce, которые позволяют электронному торговому рынку Украины выйти из кризиса с наименьшими потерями.

The present article investigates the electronic trading market in Ukraine. The article shows the main reasons that hinder expansion of electronic market in Ukraine. Identified positive trends in e-commerce, which allow electronic trading market of Ukraine emerge from the crisis with minimal losses.

Ключові слова: електронна торгівля, показники розвитку, інтернет-продавці, підвищення довіри покупців

Ключевые слова: электронная торговля, показатели развития, интернет-продавцы, повышение доверия покупателей

Keywords: e-commerce, indicators of development, online retailers, increasing consumer confidence

ВСТУП

Електронна комерція, як вид економічної діяльності, це наслідок глибоких соціально-економічних змін в суспільстві викликаних технічним прогресом і процесами глобалізації. В Україні тільки почався інтенсивний розвиток інтернет-торгівлі і у порівнянні з європейськими країнами рівень розвитку вітчизняного торговельного ринку значно відстає. Головна причина полягає у відносно нетривалому періоді часу широкого застосування мережевих технологій для економічної діяльності: за даними GfK Ukraine [1], майже 50% населення України сьогодні є користувачами інтернет-мережі, тоді як у Європі цей показник приблизно на 35% вище. Частка онлайн-торгівлі в загальному обсязі українського торговельного ринку становить приблизно 2%, тоді як у країнах Євросоюзу середній показник 6,3%, а у Великобританії – 13% [2]. В той же час, Україна посідає одне з перших місць за темпами впровадження мережевих інформаційних технологій у всі сфери діяльності, що свідчить про значний потенціал росту ринку електронної торгівлі в Україні. Так обсяг електронного торговельного ринку в Україні щорічно збільшується не менш, ніж на 50% і до кінця

2016 року електронна комерція в Україні займатиме приблизно 4,5% торговельного ринку, що в грошовому еквіваленті прирівнюється до 5,5 млрд. дол. [3]. Враховуючи вище зазначені обставини дослідження електронних торговельних ринків набуває не тільки теоретичного інтересу, але й практичного значення.

МЕТА РОБОТИ полягає у дослідженні стану і перспектив розвитку електронної торгівлі в Україні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Зростання прибутку підприємства при одночасному зниженні витрат і постійному вдосконаленні бізнес-процесів залишається основною метою будь-якого підприємства [4]. Один із способів досягнення мети – електронні засоби ведення торгівлі. Використання електронної торгівлі розширює бізнес-простір і змінює організаційну структуру ведення бізнесу. Організація бізнесу за допомогою електронних засобів торгівлі дозволяє подолати традиційні бар'єри, які полягають в територіальній віддаленості і нестачі інформації щодо можливостей торговельного ринку. Відсутність територіальної залежності споживачів в електронній торгівлі сприяє значному збільшенню клієнтської бази.

У вітчизняній економіці ринок e-commerce, незважаючи на значне відставання від західних країн, розвивається досить активно і помітно швидше інших сегментів економіки. Проникнення інтернету стає практично повсемісним і це говорить про те, що незабаром електронна комерція займе провідне на торговельному ринку. Тому не дивно, що ринок реагує зростанням показників на значне збільшення кількості користувачів, які усе більше розуміють переваги онлайн купівлі товарів. Проведене Українською асоціацією директ маркетингу (УАДМ) [5] у співробітництві з Ukraine Digital News [6] (UADN) та фондом Aventures Capital [7] комплексне дослідження ринку електронної комерції України за

підсумками 2013р. і першої половини 2014р. показало, що в 2013 році обсяг ринку e-commerce України був близький до 2 млрд. дол., тобто приріст відносно 2012р. (1,6 млрд. дол.) склав приблизно 25%. Обсяг електронного торговельного ринку з урахуванням продажів по каталогах досяг \$ 2,2 млрд. Найвищий відсоток проникнення онлайн-торгівлі спостерігається в сегменті «Електроніка і побутова техніка» — близько 17%. Це приблизно 50% усього ринку e-commerce або \$1 млрд. дол. у грошовому еквіваленті (рис. 1).

Абсолютним лідером сегмента у 2013 році був інтернет-магазин «Розетка» - 35%, на другому місці «Алло» - 10%, на третьому «Фотос» - 8% (рис. 2).

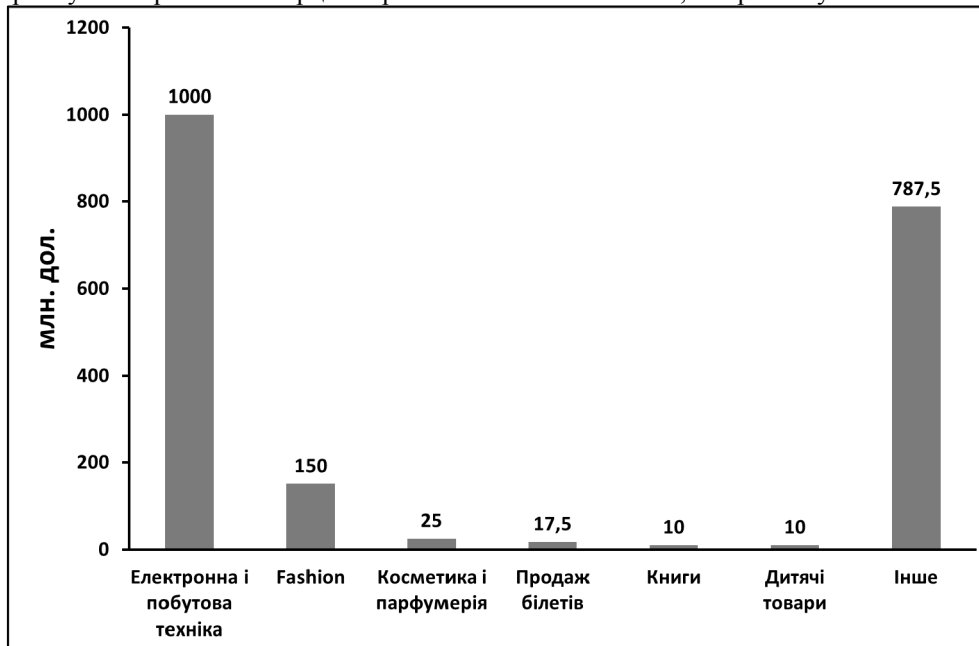


Рис. 1. Розподіл електронного ринку за товарними групами [5]

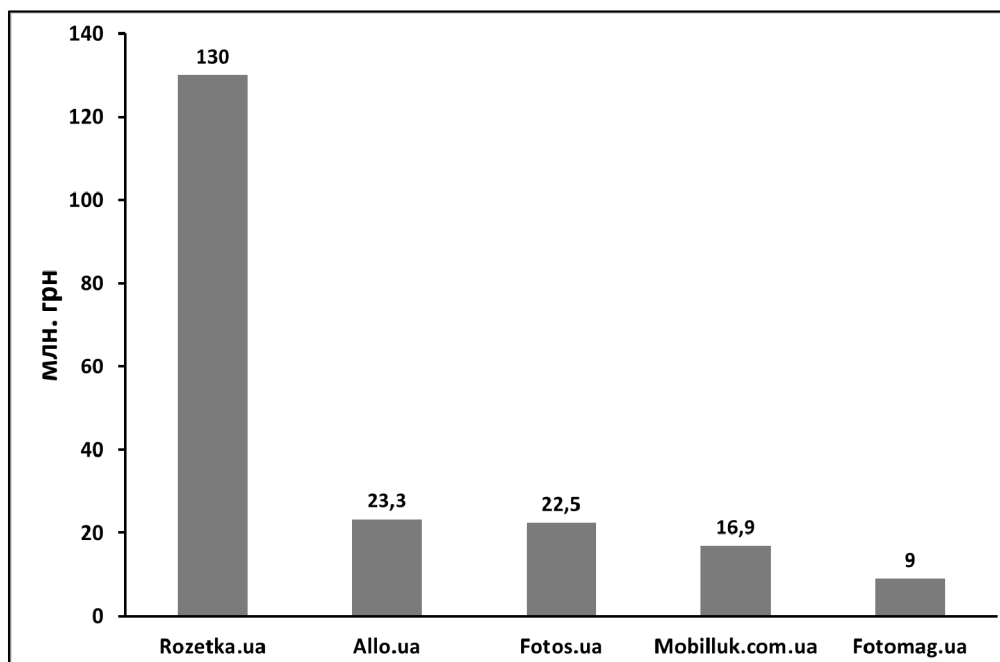


Рис. 2. Прибутки найбільших інтернет-компаній України [5]

В докризовий період електронна торгівля в категорії одяг, взуття і аксесуари активно розвивалася — щорічний приріст сегмента становив в середньому 40-45% [5]. В той же час, існують учасники e-commerce у яких показники зростання значно перевищують темпи зростання всього електронного торговельного ринку [8]. Зростання товарообігу електронних торговельних майданчиків GMV (Gross Merchandise Volume) значно перевищують зазначені показники. Так зростання товарообігу продавців на торговельному майданчику Prom.ua за 10 місяців 2014 року (стосовно перших 10 місяців 2013 року) склало 126% (у кількості замовлень), 166% (у продажах у гривні) і 87% (у доларах США) [8].

За даними компанії Gemius [9], інтернет-аудиторія в Україні продовжує зростати — в 2013 році до користувачів інтернету приєдналося ще півтора мільйона потенційних споживачів. За грудень 2013 року 17,5 мільйонів користувачів хоча б раз на місяць працюють в мережі інтернет, з них 87% користуються інтернетом щодня. Згідно досліджень проведених компанією GfK Ukraine [1] за 2013 рік, в Україні виросло число онлайн-споживачів, які користуються послугами іноземних інтернет-магазинів: 26% проти 18% в 2012 році. Основними категоріями товарів, які закупаються за кордоном, стали аксесуари, техніка, одяг і взуття. Причини вибору на користь іноземного інтернет-магазину в порівнянні з дослідженням за 2012 рік не змінилися: приваблива ціна, якісний/гарний товар, різноманітний асортимент. За даними тієї ж компанії GfK Ukraine [1] у 2014 році ситуація із покупками онлайн в Україні залишилась на рівні 2013 року: частка покупців основних категорій (побутова техніка та електроніка, одяг, косметика і парфумерія, товари для дітей) майже не змінилась. Переважна більшість українських онлайн-покупців продовжила користуватися торговими площадками та сайтами з оголошеннями. Одночасно спостерігається інтерес до покупок через соціальні мережі. За прогнозами УАДМ [5], 2015 рік ознаменується розробками мобільних сайтів для покупок онлайн із мобільних пристроїв, активним розвитком платіжних сервісів, мультимедіального маркетингу, популяризацією текстової реклами, спрощенням інтерфейсів; розвитком персоналізації при комунікаціях з покупцями.

Одним із головних стримуючих факторів розвитку електронної торгівлі в Україні є недовіра споживачів до купівлі товарів через всесвітню мережу. Більша половина населення України вважає купівлю товарів в електронних засобах торгівлі ризикованою справою. Підвищення довіри споживачів в електронній торгівлі забезпечується двома факторами: зручність роботи з інтернет-магазином і позитивний досвід клієнтів використання електронних засобів торгівлі. Ці два фактори в електронній торгівлі формуються цілим набором позитивних характеристик роботи інтернет-магазину, зокрема: сучасний інтерактивний дизайн сайту, простота у використанні для пересічного користувача, широкий асортимент товарів і послуг, доступність і перевіреність інформації, наявність зворотного зв'язку, рівень роботи контакт-центру, інтерактивна комунікація з покупцем, механізми

доставки товарів, швидкість доставки, відповідність якості товарів до описаної на сайті, наявність широкого спектру різних видів оплати товарів і послуг і т.п.

На розвиток електронного торговельного ринку, також суттєво впливає ефективність служби доставки товарів, оскільки транзакційні витрати покупців в електронній торгівлі можуть бути суттєво зменшені за рахунок оптимізації маршрутів доставки товарів, що створює додаткові переваги на конкурентному торговельному ринку [10]. Важливу роль в процедурах доставки товару відіграє поведінка кур'єра. Цей фактор пов'язаний з тим, що в електронній торгівлі кур'єр одночасно виконує і роль продавця-консультанта звичайних магазинів. Від його професійності багато в чому залежить сприйняття електронних механізмів торгівлі і формування позитивного клієнтського досвіду та споживчих пріоритетів.

В розвинутих країнах Європи і Сполучених Штатах Америки більшість купівель в інтернеті оплачуються по безготівковому рахунку, в той час, як в Україні для оплати покупок в інтернеті цей вид розрахунку використовується мало (15% від загальної суми платежів) [11]. Цьому сприяють дві основні обставини: нерозвиненість електронних платіжних засобів і психологічний фактор, коли покупець готовий оплатити товар тільки після його отримання і перевірки його якості. Із розвитком ринку e-commerce в Україні цей вид оплати буде займати всі більшу частку на електронному ринку. На сьогодні, почали успішно впроваджуватися системи багаторівневих затримок електронних платежів, які раніше в Україні взагалі не використовувалися. Такі системи дозволяють уникати негативних наслідків електронних покупок, оскільки в даному випадку, при здійсненні покупки онлайн платіж за товар або послугу затримується на рахунку банку. Це страхує покупця від недобросовісних інтернет-продавців і убезпечує від необхідності самому вирішувати питання по поверненню витрачених грошових засобів. У впроваджені таких систем зацікавлені як інтернет-продавці, так і споживачі. За рахунок впровадження багаторівневих платіжних систем значно підвищується довіра до електронної торгівлі, що, в свою чергу, сприяє підвищенню активності онлайн споживачів.

Характерною особливістю електронних торговельних ринків є високе відношення рекламних витрат до отриманого прибутку. Високі витрати вказують на важливу роль реклами на електронних ринках. В електронній торгівлі збільшення торговельного ринку пов'язано із двома аспектами [12]: територіальне розширення місцезнаходження покупців і продавців та збільшенням цільової аудиторії. В інтернет-просторі, про перший аспект можна говорити тільки як про неявний параметр функції транзакційних витрат, що може корелювати з відстанню доставки товару до покупця [10]. Другий аспект функціонально залежить від рекламних витрат продавців, або іншими словами притоку на ринок нових покупців. Збільшення числа покупців на ринку підвищує обсяги продажу товарів, в той же час, разом

з ростом обсягів продажів, загострюється конкуренція між інтернет-продавцями за клієнта, що призводить до значного зростання рекламних витрат. В результаті, з розширенням торговельного ринку, зростаючі витрати на рекламу зменшують прибутки інтернет-магазинів, як наслідок, скорочується і кількість продавців [12]. Якщо порівняти об'єми ринку інтернет-реклами в Україні і розвинутих країн світу то вони в середньому на два порядки менші [2]. Даний факт вказує на те, що ринок інтернет-реклами в Україні, ще далекий від свого граничного насичення, коли збільшення рекламних витрат вже не приводить до збільшення цільової аудиторії і рівня готовності купувати розрекламовану продукцію, або іншими словами до підвищення прибутку. Також, в Україні основна частка учасників електронного торговельного ринку невеликі інтернет-продавці, які не можуть забезпечити необхідний рівень інвестицій в маркетинг, рекламу і логістику. Ці два факти говорять про те, що рівень конкуренції в електронній комерції поки що достатньо низький і за допомогою ефективної рекламної компанії можна в досить короткі терміни значно покращити свої позиції на електронному торговельному ринку України.

Економічна ситуація в країні сповільнила розвиток ринку e-commerce, в 2015 році ринок електронної торгівлі України може скоротитися на 20-30% у порівнянні з 2014 роком [1,5]. Війна і економічна криза вплинули негативно на індустрію інформаційних технологій, даний сектор економіки у 2014 році отримав в два рази менше зовнішніх інвестицій (40 млн доларів США), ніж у попередньому році [13]. На думку експертів [5], найбільше від поточної кризи постраждають онлайн гіпермаркети, найменше - невеликі онлайн-магазини, які можуть замінювати падіння продажів в одних товарних категоріях, введенням нових товарних груп. Також, не варто очікувати росту окремих сегментів e-commerce в 2015 році, скоріше будуть спостерігатися тенденції до збереження існуючих обсягів продажів. Разом з тим, в Україні намітилися позитивні тенденції, які дозволяють ринку e-commerce вийти із кризи з найменшими втратами, зокрема: онлайн покупці в основному вже готові до проведення фінансових операцій онлайн, через цю систему оплати щомісяця проходить більш 2-х мільйонів онлайн транзакцій від близько 800 тисяч унікальних користувачів [14] та підвищення довіри споживачів за рахунок більш широкого впровадження систем багаторівневих затримок електронних платежів.

ВИСНОВКИ

Основна причина активного росту показників електронної торгівлі в Україні полягає в тому, що електронна комерція, як вид економічної діяльності, знаходиться на етапі розвитку, практично за відсутності значної конкуренції. В той же час, стосовно перспектив такого активного росту електронної комерції в Україні, в найближче

десятиліття в Україні може відбутися насичення торговельного ринку електронними засобами торгівлі [12], торгівля в основному переміститься на онлайн майданчики і інтенсивність розширення електронного ринку значно знизиться.

Список використаних джерел

1. Українські онлайн-покупці стали активніше купувати через соціальні мережі [Електронний ресурс]: GfK Ukraine – Режим доступу: <http://www.gfk.com>.
2. Сравнение рынков электронной коммерции в Украине, России, США и Европе [Електронний ресурс]: e-Commerce – Режим доступу: <http://e-commerce.com.ua>.
3. Развитие рынка e-commerce в Украине [Електронний ресурс]: Prostobiz.ua – Режим доступу: <http://www.prostobiz.ua>.
4. Електронний торговий майданчик як ефективний метод оптимізації закупівельного процесу [Електронний ресурс]: Українська електронна торгова площа – Режим доступу: <http://www.uetp.com.ua>.
5. Исследование рынка электронной коммерции Украины [Електронний ресурс]: Ukrainian direct marketing association – Режим доступу: <http://www.uadm.com.ua>.
6. Online display ad market grew 10.7 % in 2014 [Електронний ресурс]: Ukraine digital news – Режим доступу: <http://uadn.net>.
7. 5 найактивніших інвесторів українського інтернет-ринку в 2013 році [Електронний ресурс]: AVentures Capital – Режим доступу: <http://adventurescapital.com/ua>.
8. Как развивался малый e-Commerce Украины в 2014 году [Електронний ресурс]: e-Commerce – Режим доступу: <http://e-commerce.com.ua>.
9. Issues in Online Audience Measurement [Електронний ресурс]: Gemius Ukraine – Режим доступу: <http://www.gemius.com.ua>.
10. Пурський О.І. Моделювання транзакційних витрат споживачів в електронній торгівлі / О.І. Пурський, Б.В. Гринюк, Д.П. Мазоха // Проблеми Економіки – 2014. – №4. – с. 466-473.
11. Украина оказалась в середине списка стран по развитию e-commerce [Електронний ресурс]: e-Commerce – Режим доступу: <http://e-commerce.com.ua>.
12. Пурський О.І. Моделювання рекламних витрат на електронному торговельному ринку / О.І. Пурський, Б.В. Гринюк, Д.А. Шестопал // Бізнес Інформ. – 2015. – №2. – С. 113-118.
13. IT industry needs less rules, more red tape cut [Електронний ресурс]: Ukraine digital news – Режим доступу: <http://uadn.net>.
14. Три фактора, которые помогут e-commerce справиться с кризисом [Електронний ресурс]: e-Commerce – Режим доступу: <http://e-commerce.com.ua>.

МРАЧКОВСЬКА

Надія Костянтинівна
ukrvega@ukr.net

УДК 332.3 (477)

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ

PROSPECTS OF LAND USE DEVELOPMENT IN UKRAINE

к.е.н., доцент, Національний університет біоресурсів і природокористування України

Теоретично обґрунтовані та розроблені практичні рекомендації щодо формування перспектив розвитку землекористування в Україні. Визначена позитивна динаміка зростання економічної ефективності використання сільськогосподарських угідь в Україні, встановлена можливість зростання виробництва продукції сільського господарства на 100 га сільськогосподарських угідь у 2020 році до 800 тис. грн. (на 17%).

Подальший розвиток земельної політики необхідно планувати відповідно до стратегії інноваційного розвитку, яка включає: збільшення внеску науки і техніки у розвиток економіки землекористування; забезпечення прогресивних перетворень у сфері матеріального виробництва; підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції на світовому ринку; зміцнення екологічної безпеки землекористування; збереження й розвиток сформованих наукових шкіл тощо.

Теоретически обоснованы и разработаны практические рекомендации по формированию перспектив развития землепользования в Украине. Определена положительная динамика роста экономической эффективности использования сельскохозяйственных угодий в Украине, установлена возможность роста производства продукции сельского хозяйства на 100 га сельскохозяйственных угодий в 2020 году до 800 тыс. грн (на 17%).

Дальнейшее развитие земельной политики необходимо планировать в соответствии со стратегией инновационного развития, которая включает: увеличение вклада науки и техники в развитие экономики землепользования; обеспечение прогрессивных преобразований в сфере материального производства; повышение конкурентоспособности сельскохозяйственной продукции на мировом рынке; укрепление экологической безопасности землепользования; сохранение и развитие сложившихся научных школ и т.д.

Practical recommendations on the formation of the land use development in Ukraine are theoretically grounded. The positive dynamics of economic efficiency rise of agricultural grounds use in Ukraine is defined. The possibility of agricultural goods production increase of 100 ha of agricultural ground in 2020 up to 800 000 uah (by 17%).

Further development of land policy is to be planned according to the innovation development strategy, which includes: enhancement of science and technology contribution in land use economics development; increase of competitiveness of the agricultural production on the world market; strengthening of ecological safety of land use; preservation and development of the formed science schools etc.

Ключові слова: землекористування, сільськогосподарські угіддя, стратегія інноваційного розвитку, земельна політика

Ключевые слова: землепользование, сельскохозяйственные угодья, стратегия инновационного развития, земельная политика

Keywords: land use, agricultural grounds, innovation development strategy, land policy

ВСТУП

Серед матеріальних умов, необхідних для життя і виробничої діяльності, особливе місце належить землі з її ґрунтами, водними і лісовими ресурсами, надрами. Від рівня ефективності використання землі значною мірою залежить розвиток продуктивних сил, масштаби і обсяг суспільного виробництва, добробут народу. В умовах зростання чисельності населення світу та зменшення площ, придатних до вирощування сільськогосподарських культур, Україні вкрай важливо максимально повно та ефективно використовувати потенціал землі як однієї з конкурентних переваг вітчизняного сільського господарства. За оцінками експертів, українські землі здатні забезпечити продуктами харчування 140-145 млн осіб, тому підвищення ефективності викорис-

тання земельних ресурсів сприятиме збільшенню обсягів виробництва високоякісної, екологічно чистої продукції і забезпеченню продовольчої безпеки України, а також розширенню експорту сільськогосподарської продукції, збереженню ландшафтного і біологічного різноманіття країни.

На сучасному етапі розвитку економіки України особливо гостро стоїть проблема раціонального використання й охорони земельних ресурсів. При цьому її не можна розв'язати як силовими методами, так і односторонніми намаганнями землевласників та землекористувачів. Стратегічний напрям підвищення рівня ресурсо-екологічної безпеки ґрунту, головного фактора життєдіяльності нинішнього й наступних поколінь, полягає у радикальній перебудові

взаємовідносин між людиною і земельними ресурсами.

Розвиток вітчизняного землекористування на основі "антропогенної" парадигми зайшов у безвихідь. На перший план в Україні виходить формування умов розвитку інноваційного землекористування, що може стати основою вирішення не тільки проблеми забезпечення населення продовольством, але й забезпечення незалежності держави в цілому. Інноваційний розвиток ефективного землекористування досліджувався у наукових працях вітчизняних вчених: В.В. Горлачука, Б.М. Данилишина, Д.С. Добряка, М.І. Долішнього, С.І. Дорогунцова, В.М. Заяць, М.В. Коритника, Л.Я. Новаковського, С.О. Осипчука, І.М. Песчанської, Н. Солов'яненко, А.Я. Сохничка, Ю.І. Стадницького, В.М. Трегобчука, А.М. Третяка, Ю.Ю. Туниці, М.М. Федорова, О.В. Шкільова, А.Д. Юрченко та ін. Проте проблема раціонального використання земельних ресурсів, визначення перспектив розвитку землекористування не втрачає своєї актуальності потребує подальшого вивчення.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою проведеного дослідження є теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо перспектив розвитку землекористування в Україні.

Теоретико-методологічною основою дослідження є діалектичний підхід з принципами системності та послідовності до вивчення явищ і процесів ефективного землекористування, фундаментальні положення економічної теорії, праці вітчизняних і зарубіжних вчених за темою дослідження, законодавчі та нормативні акти державних органів, що регулюють земельні відносини, критичне осмислення сучасних ідей і положень, що стосуються предмета досліджень.

У процесі дослідження було використано такі методи: діалектичної й формальної логіки, наукової абстракції, якісного аналізу та синтезу (для дослідження положень економічних теорій і опублікованих наукових праць, результатів виконаних науково-дослідних робіт); абстрактно-логічного аналізу, графічний (при обґрунтуванні та розробці практичних рекомендацій щодо перспектив розвитку землекористування на інноваційній основі).

РЕЗУЛЬТАТИ

У структурі сільськогосподарських угідь України рілля займає 32,5 млн га (понад 78 %), що значно більше, ніж у європейських країнах. За часткою природних кормових угідь у загальній площі сільськогосподарських угідь (1 %) Україна значно поступається іншим країнам світу – в більшості європейських країн цей показник коливається в межах 30-40 %, а у Великій Британії і США становить 63,1 і 56,0 % відповідно [1]. Все це є свідченням високого рівня освоєння і навантаження на сільськогосподарський ґрунтовий покрив, що підвищує ймовірність виникнення загроз поширення ерозійних процесів та деградації земельного фонду країни.

Україна характеризується високим рівнем забезпеченості сільськогосподарськими угіддями і

поступається за цим показником лише Канаді, Росії, Білорусії та США, за рівнем забезпеченості ріллею – лише Канаді та Росії [2].

Українські землі характеризуються високим рівнем природного ресурсного потенціалу. Дані агрохімічної паспортизації земель, яка проводилась у 2006-2010 рр. державним науково-технологічним центром охорони родючості ґрунтів Міністерства аграрної політики та продовольства України «Центрдержродючість», свідчать, що 56 % вітчизняних сільгоспугідь характеризуються вмістом гумусу, вищим за середній.

Високий рівень придатності для вирощування всіх традиційних для України зернових культур мають 29,5 млн га (93,8 % загальної площі орних земель). Із них землі, придатні для вирощування озимої пшениці, становлять 27,1 млн га, ячменю – 28,1 млн га, кукурудзи – 17,6 млн га, соняшнику – 14,3 млн га, цукрових буряків – 7,0 млн га [3].

Сільськогосподарське виробництво в Україні ведеться на особливо цінних землях, загальна площа яких становить 14,9 млн га або 36 % від площі сільськогосподарських угідь, у т.ч.: у складі орних земель їх налічується 43,7 %.

Спостерігається значна різниця часток особливо цінних земель у загальній площі ріллі за різними областями України – від 2,3 у Луганській області до 79,8 % у Полтавській [5].

Поряд з цим, значна площа сільськогосподарських угідь в Україні є деградованими. Так, за даними Держземагентства України, близько 1,7 млн га (4,1 % загальної площі сільськогосподарських угідь) піддані вітровій ерозії (дефляції) і 13,3 млн га (32 %) – водній ерозії, а понад 2 млн га угідь (4,8 %) – сумісній дії водної та вітрової ерозії. У складі еродованих земель обліковується 4,6 млн га середньо- і сильнозмитих, у т.ч. 68 тис. га тих, що повністю втратили гумусовий горизонт. Крім того, 10,7 млн га (25,8 % сільськогосподарських угідь) складають кислі ґрунти, 2,3 млн га (5,4 %) – солонцюваті і 1,7 млн га (4,1 %) – засолені, 1,9 млн га – перезволожені, 1,8 млн га – аболочені, 0,6 млн га – кам'яністі. Понад 20 % території України забруднено різними токсичними сполуками, у т.ч. значні площі забруднені радіоактивними ізотопами. Негативні геологічні явища поширені більш ніж на 50 % території України [6].

За останні роки економічна ефективність використання сільськогосподарських угідь в Україні характеризується позитивною динамікою. Так, поступово зростають виробництво валової продукції, урожайність сільськогосподарських культур, їхні валові збори. На рис. 1 наведена динаміка виробництва валової продукції сільськогосподарства на 100 га сільськогосподарських угідь, як один із найважливіших показників ефективності сучасного землекористування.

Для розрахунку цього показника на перспективу – до 2020 р. – використані такі лінії тренду: лінійна, логарифмічна, поліноміальна, степенева та експоненціальна. Найдостовірніше тенденції, що склалися у землеробстві, описуються експоненційною лінією тренду: величина достовірності апроксимації тут найбільша ($R^2=0,1928$). За таким прогнозом до 2020 р.

можна очікувати зростання виробництва продукції сільського господарства на 100 га сільсько-

господарських угідь до 800 тис. грн. Які умови необхідні для такого зростання?

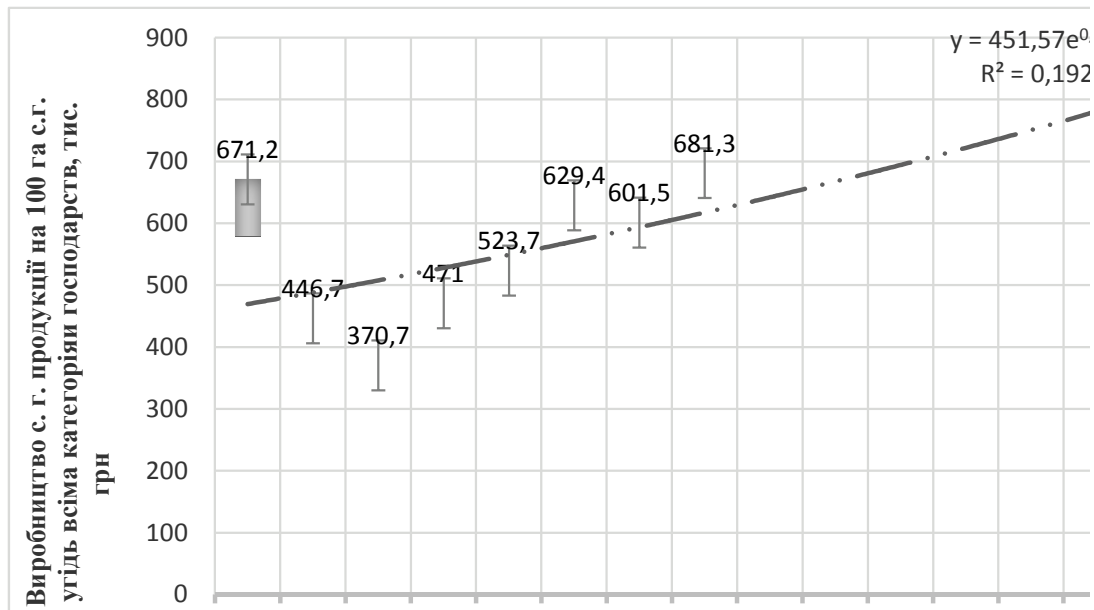


Рис. 1. Виробництво валової продукції сільського господарства всіма категоріями господарств України на 100 га сільськогосподарських угідь [власні дослідження за даними [7]]

На сучасному етапі реформування земельно-майнових відносин неодмінною детермінантою розвитку продуктивних сил і земельних відносин є розвиток інноваційно-орієнтовного вектора аграрного сектора, у тому числі однієї з важливих його складових – землекористування. Об'єктивна необхідність переходу до інноваційної моделі зумовлена низькою ефективністю землекористування, посиленням деградаційних процесів ґрунтового покриву, суперечливим і складним характером земельних відносин у контексті завдань соціально-економічного розвитку країни. Дослідження економічних поглядів на шляху щодо процесів інноваційного розвитку землекористування свідчать, що інноваційна діяльність не знаходила й поки що не знаходить свого глибинного відображення в нових умовах господарювання на землі.

Згідно проекту Концепції комплексної державної програми реформ та розвитку сільського господарства України регулювання земельного питання розглядається як одне із ключових у реформуванні аграрного сектору.

Необхідними елементами земельної політики є:

✓ терміново дозволити купівлю-продаж землі під об'єкти сільськогосподарського призначення (тваринницькі ферми, елеватори, комбикормові заводи):

○ роль МінАПУ спільно з місцевими органами влади – рекомендувати ціновий діапазон 1 га (10-30 тис. грн.);

○ ввести норматив купівлі-продажу: елеватори – до 6 га, тваринницькі ферми – до 10 га, комбикормовий завод – до 3 га;

○ при непобудові об'єкту протягом 2 років – примусове вилучення земельної ділянки державою (а кошти залишаються у продавця земельного паю);

✓ стабілізувати орендні земельні відносини (знижити напруженість):

○ роль МінАПУ спільно з місцевими органами влади – настійно рекомендувати договори оренди заключати на 5, 10, 15, 20 і більше років; орендну плату встановлювати в залежності від терміну оренди (1,5% вартості - 5 років і більше, 3% вартості - 10 років і більше, 5% вартості - 20 років і більше);

✓ підготувати та впровадити ринок землі:

○ спочатку створити Земельний банк та наповнити його дешевими фінансовими ресурсами з обов'язковим доступом вітчизняних сільгоспвиробників незалежно від розмірів господарств та форм господарювання; всі договори купівлі-продажу мають здійснюватися через Земельний банк;

○ роль МінАПУ спільно з місцевими органами влади – розробити правила функціонування ринку землі (для законодавчого закріплення Верховною Радою):

■ встановити цінову вилку;

■ встановити заставну ціну для взяття кредитів під купівлю землі;

■ гарантувати першочергове право придбання землі діючими добросовісними орендарями та ін.;

○ запровадити ринок землі.

✓ Залучення «зелених інвестицій» та їхнє спрямування на впровадження технології No-Till[8].

Більшість дослідників вважають, що продаж землі можливий тільки тоді, коли буде опрацьований правильний механізм продажу землі, який би унеможлилював спекуляції, забороняв купівлю земель

нерезидентами, надавав право першочергового придбання земель ефективним орендарям (що вже працюють на землі). Важливим етапом на цьому шляху має стати створення Земельного банку (як обов'язкового елементу механізму первинного продажу землі), який надаватиме кредити на купівлю землі під 3-5% річних; буде чітко визначений ціновий коридор, який матиме логіку економічного глузду і носитиме рекомендаційний характер.

У проекті Концепції комплексної державної програми реформ та розвитку сільського господарства України для того, щоб забезпечити раціональне та ефективне використання земельних ресурсів підприємствами аграрного бізнесу, пропонується запровадити «Кодекс соціальної відповідальності аграрного бізнесу», в якому визначити складові відповідальності аграрного бізнесу. При цьому соціальною відповідальністю аграрного бізнесу вважати те, чим аграрний бізнес відповідає перед суспільством за користування найбільш цінним ресурсом – землею.

Пропонуються такі критерії соціальної відповідальності аграрного бізнесу:

виплачувана працівникам підприємства заробітна плата в розрахунку на 1 га; виплачувана орендодавцям орендна плата за 1 га; сплачувані податки (ПДВ, назарплату та ін.) в розрахунку на 1 га; об'єми виробництва сільгосппродукції (участь в створенні продуктової безпеки держави) в натуральному вимірі на 1 га; рівень родючості та стан ґрунту (покршується, не змінюється, погіршується).

При цьому подальший розвиток земельної політики необхідно планувати відповідно до стратегії інноваційного розвитку, яка включає: збільшення внеску науки і техніки в розвиток економіки землекористування; забезпечення прогресивних перетворень у сфері матеріального виробництва; підвищення конкурентоздатності сільськогосподарської продукції на світовому ринку; зміцнення екологічної безпеки землекористування; збереження й розвиток сформованих наукових шкіл тощо.

Концептуальні основи інноваційного розвитку землекористування полягають у вдосконаленні системи підвищення ефективності державного управління земельними ресурсами та землекористуванням, розробці проектів організації території, що передбачають новітні технології проектування системи сівозмін. Важливе місце належить процедурі оподаткування землі, забезпеченні прозорого обігу земельних ділянок, комплексу організаційно-господарських заходів щодо підвищення родючості ґрунтів, екологічної збалансованості землекористування, проведення дієвого моніторингу земель, вдосконалення організаційної структури сільськогосподарського землекористування тощо. Причому всі складові інновацій у землекористуванні мають діяти, забезпечуючи синергетичний ефект управлінських рішень, спрямованих на раціональне використання й охорону земель.

ВИСНОВКИ

У результаті досліджень визначена позитивна динаміка зростання економічної ефективності

використання сільськогосподарських угідь в Україні. За експоненційною лінією тренду встановлена можливість зростання виробництва продукції сільського господарства на 100 га сільськогосподарських угідь у 2020 році до 800 тис. грн, або на 17% до рівня 2013 року. При цьому головною "дієвою силою" теоретичних сценаріїв і практичної реалізації земельної реформи, сучасної науково-технічної революції в землекористуванні стають інновації. Тому подальший розвиток земельної політики необхідно планувати відповідно до стратегії інноваційного розвитку, яка включає: збільшення внеску науки і техніки в розвиток економіки землекористування; забезпечення прогресивних перетворень у сфері матеріального виробництва; підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції на світовому ринку; зміцнення екологічної безпеки землекористування; збереження й розвиток сформованих наукових шкіл тощо.

Дослідження специфіки земельної сфери дозволило сформулювати основні принципи земельної політики в інноваційній діяльності: правова охорона інтелектуальної власності; інтеграція наукової, науково-технічної діяльності в практичну діяльність землевласників та землекористувачів; підтримка конкуренції в сферах земельної науки і техніки; концентрація ресурсів на пріоритетних напрямках наукового розвитку землекористування; стимулювання ділової активності в науковій, науково-технічній та інноваційній діяльності; розви-ток міжнародного наукового співробітництва.

Перспективи подальших розробок у даному напрямку полягають у поглибленому дослідженні перспектив формування інноваційного землекористування в Україні.

Список використаних джерел

1. Юрченко А.Д. Сучасна земельна політика України / А.Д. Юрченко, Л.Д. Греков, А.М. Мірошніченко, А.В. Кузьмін. – К: Інтертехнологія, 2009. – 260 с.
2. Третяк А.М. Земельні ресурси України та їх використання / А.М. Третяк, Д.І. Бабміндра. – К: ТОВ „ЦЗРУ”, 2003. – 143 с.
3. Заяць В.М. Розвиток ринку сільськогосподарських земель: монографія / В.М. Заяць. – К: ННЦ ІАЕ, 2011. – 166 С.
4. Солов'яненко Н. Ґрунтовий покрив – складова природних ресурсів України / Н. Солов'яненко // Землевпорядний вісник. – 2012. – №2. – С. 44–48.
5. Осипчук С.О. Сучасний стан сільськогосподарських угідь України та заходи його поліпшення / С.О. Осипчук, Й.М. Дорош [Електронний ресурс]. – Режим доступу: 77.121.11.22/ecolib/6/33.doc
6. Федоров М.М. Земельна реформа і розвиток земельних відносин / М.М. Федоров // Економіка АПК. – 2011. – №7. – С. 57.
7. Сільське господарство України 2013 р.: статистичний збірник / За редакцією Н.С. Власенко. – К: Державна служба статистики України. – 2014. – 400 с.
8. Концепція комплексної державної програми реформ та розвитку сільського господарства України, 2010. – 134 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uga-port.org.ua/novosti/ukraina/kontsepts-ya-kompleksno-derzhavno-programi-reform-ta-rozvitku-s-lskogo-gospodarstva->

КОЦЬ

Ольга Олегівна
okots@inbox.ru

УДК 330:322

ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРСПЕКТИВ
РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ
ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ

ПІСТУН

Христина Ігорівна
kristy160894@gmail.comRESEARCH PERSPECTIVES OF BUSINESS
CLIMATE IN UKRAINE

кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів,
Національний університет
"Львівська політехніка"

студентка кафедри фінансів,
Національний університет
"Львівська політехніка"

Стаття присвячена дослідженню стану та перспектив розвитку інвестиційної привабливості України. У статті проаналізовано динаміку прямих іноземних інвестицій в економіку України та з економіки України, визначено основних інвесторів країни і їхню роль в економіці. Також у статті проаналізовано перспективи розвитку інвестиційної привабливості України на сучасному етапі з точки зору співпраці з закордонними інвесторами різних країн.

Статья посвящена исследованию состояния и перспектив развития инвестиционной привлекательности Украины. В статье проанализированы динамика прямых иностранных инвестиций в экономику Украины и с экономики Украины, определены основные инвесторы страны и их роль в экономике. Также в статье проанализированы перспективы развития инвестиционной привлекательности Украины на современном этапе с точки зрения сотрудничества с зарубежными инвесторами разных стран.

The article investigates the status and prospects of development of investment attractiveness of Ukraine. The article analyzes the dynamics of direct foreign investment in Ukraine and from Ukraine's economy, the main investor countries and their role in the economy. The article analyzes the prospects of investment attractiveness of Ukraine at the present stage in terms of cooperation with foreign investors from different countries.

Ключові слова: Україна, іноземні інвестиції, інвестиційна привабливість, розвиток

Ключевые слова: Украина, иностранные инвестиции, инвестиционная привлекательность, развитие

Keywords: Ukraine, foreign investments, investment attractiveness, development (progress)

ВСТУП

Постановка проблеми

З фінансової точки зору, інвестиції – це вкладення коштів з метою отримання прибутку. Інвестиційна привабливість – запорука залучення інвестицій як на рівні підприємства, так і на рівні держави, адже саме інвестиційна привабливість показує, на скільки країна є привабливою для вітчизняних і зарубіжних інвесторів для вкладання в неї капіталу. Для ефективного розвитку економіки України залучення іноземних інвестицій є надзвичайно важливим, оскільки це сприятиме поповненню джерел фінансування діяльності підприємств, зростанню обсягів їхніх активів, що дозволить збільшити обсяги виробництва, сприятиме утворенню більшої кількості робочих місць тощо. Саме тому дослідження інвестиційної привабливості України та виявлення основних перспектив її розвитку з позицій збільшення прямих іноземних інвестицій в економіку України набуває сьогодні все більшої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Стан та шляхи активізації інвестиційної привабливості України аналізує Н.П. Резнік, який вважає, що найбільший недолік інвестиційного клімату України є правова, юридична, економічна

непередбачуваність [8, с. 33]. У цей же час особливості інвестиційної привабливості національної економіки України досліджує В.І. Гулько, результатом роботи якої є SWOT-аналіз інвестиційної привабливості національної економіки [3, с. 72].

Роль іміджу територій у процесі залучення інвестицій в національну економіку досліджують Т.Ю. Рибаченко та О.Є. Фаборовський, детально аналізуючи взаємозв'язок між економічною та інвестиційною привабливістю в Україні [9, с. 143-144]. Оцінювання інвестиційної привабливості регіонів України і методику її здійснення пропонує О. Савлук [10, с. 31-44]. Інвестиційну привабливість окремих регіонів України досліджує С.В. Степаненко, стверджуючи, що одним з важливих факторів забезпечення сталого розвитку регіону є залучення та ефективне використання інвестиційних ресурсів [11].

Проблеми підвищення інвестиційної привабливості України розглядають М.А. Голованова, В.І. Мельникова, О.П. Мельникова, О.Г. Мельников [1, с. 60-61]. Вони стверджують, що головною метою держави на сьогодні є створення привабливого інвестиційного клімату та міжнародного образу країни, яка надає інвестору кращі, ніж інші країни, можливості інвестиційної діяльності, основою чого має стати підвищення рівня надійності банківської системи,

захист прав власності, розвиток інфраструктури економіки України тощо [1, с. 60-61].

Т.В. Кулініч, М.А. Мричко, Л.О. Мельнік, В.О. Мацакова розглядають можливі шляхи підвищення інвестиційної привабливості України в сучасних умовах [4, с. 38-39; 5, с. 431-433], а місце України у міжнародних рейтингах як чинник формування її інвестиційної привабливості досліджує Г.М. Гринишин [2, с. 287-288].

МЕТА РОБОТИ

Постановка цілей

Основною метою написання статті є дослідження поточного стану інвестиційної привабливості України і дослідження перспектив її розвитку з позицій співпраці з закордонними інвесторами певних країн.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Динаміка прямих іноземних інвестицій в економіку України та з економіки України за 2009-2014 рр.

[сформовано авторами на основі даних [7]]

Роки	Прямі іноземні інвестиції в економіку України			Прямі іноземні інвестиції з економіки України		
	Обсяг, млн. дол. США	Ланцюговий темп росту	Ланцюговий темп приросту, %	Обсяг, млн. дол. США	Ланцюговий темп росту	Ланцюговий темп приросту, %
2009	35616,4	-	-	6203,1	-	-
2010	40053	1,125	12,46	6226,3	1,004	0,37
2011	44806	1,119	11,87	6868,3	1,103	10,31
2012	50333,9	1,123	12,34	6899,7	1,005	0,46
2013	55296,8	1,099	9,86	6483,3	0,940	-6,04
2014	58156,9	1,052	5,17	6575,3	1,014	1,42

Як бачимо з табл. 1, впродовж 2009-2014 рр. відбувалося поступове нарощення обсягів прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в економіку України. Проте темп приросту ПІІ зменшився з 12,46% у 2009 р. до 5,17% у 2014 р., що є негативним явищем для економіки України і свідчить про зменшення обсягів ПІІ в економіку України. Однією з причин такої ситуації є зниження інвестиційної привабливості держави для зовнішнього інвестора.

Методологічною та інформаційною основою статті є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet, статистична інформація Державної служби статистики України та Європейської бізнес асоціації.

Під час дослідження використано методи систематизації, структурно-логічного аналізування, порівняння та узагальнення.

РЕЗУЛЬТАТИ

Виклад основного матеріалу

Задля дослідження інвестиційної привабливості України проаналізуємо динаміку та структуру прямих іноземних інвестицій як в економіку України, так і з економіки України в економіку інших держав. Динаміку прямих іноземних інвестицій в економіку України та з економіки України за 2009-2014 рр. подано в табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка прямих іноземних інвестицій в економіку України та з економіки України за 2009-2014 рр.

[сформовано авторами на основі даних [7]]

Роки	Прямі іноземні інвестиції в економіку України			Прямі іноземні інвестиції з економіки України		
	Обсяг, млн. дол. США	Ланцюговий темп росту	Ланцюговий темп приросту, %	Обсяг, млн. дол. США	Ланцюговий темп росту	Ланцюговий темп приросту, %
2009	35616,4	-	-	6203,1	-	-
2010	40053	1,125	12,46	6226,3	1,004	0,37
2011	44806	1,119	11,87	6868,3	1,103	10,31
2012	50333,9	1,123	12,34	6899,7	1,005	0,46
2013	55296,8	1,099	9,86	6483,3	0,940	-6,04
2014	58156,9	1,052	5,17	6575,3	1,014	1,42

Як бачимо з табл. 1, впродовж 2009-2014 рр. відбувалося поступове нарощення обсягів прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в економіку України. Проте темп приросту ПІІ зменшився з 12,46% у 2009 р. до 5,17% у 2014 р., що є негативним явищем для економіки України і свідчить про зменшення обсягів ПІІ в економіку України. Однією з причин такої ситуації є зниження інвестиційної привабливості держави для зовнішнього інвестора.

Аналізуючи динаміку ПІІ з економіки України, бачимо, що найвищий темп приросту спостерігався у 2011 р. (10,31%), а от у 2013 р. цей показник складав - 6,04%, тобто спостерігалось зменшення обсягів ПІІ з економіки України. У 2014 р. обсяг ПІІ з економіки України збільшився на 1,42% порівняно з 2013 р. проте його значення не перевищило значення 2011 р.

У табл. 2 наведено інформацію про структуру ПІІ з країн світу в економіку України за 2009-2014 рр.

Таблиця 2

Структура прямих іноземних інвестицій з країн світу в економіку України за 2009-2014 рр. (%)

[сформовано авторами на основі даних [7]]

№ з/п	Країна	2009 рік	2010 рік	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік
1	Кіпр	21,51	21,47	25,62	31,72	32,73	29,9
2	Німеччина	17,90	16,52	14,96	11,60	10,82	12,5
3	Нідерланди	8,90	10,00	9,77	9,49	9,56	11,1
4	Російська Федерація	5,18	6,68	7,28	6,95	7,37	5,9
5	Австрія	6,85	6,51	6,93	6,25	5,60	5,5
6	Велика Британія	6,36	5,94	5,08	4,69	4,67	4,7
7	Віргінські Острови (Брит.)	3,68	3,43	3,26	3,46	4,29	4,4
8	Франція	3,43	4,10	4,52	3,24	3,14	3,5
9	Швейцарія	2,00	2,01	1,95	2,03	2,28	3
10	Італія	2,56	2,48	1,96	1,87	2,18	2,2
11	США	4,12	3,47	2,11	1,72	1,70	1,9
12	Польща	1,94	2,16	1,77	1,68	1,45	1,8
13	Беліз/Швеція	3,54	3,18	3,53	2,94	1,82	1,4

Продовження таблиці 2

№ з/п	Країна	2009 рік	2010 рік	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік
14	Угорщина	1,67	1,69	0,00	0,00	0,00	0,00
15	Інші країни	10,35	10,38	11,25	12,36	12,39	12,2
Разом		100	100	100	100	100	100

З табл. 2 бачимо, що основними інвесторами України за станом на 01.01.2015 р. є Кіпр (29,9%), а також Німеччина (12,5%) і Нідерланди (11,1%). Частка ПІІ Кіпру з кожним роком зростає, але у 2014 р. порівняно із 2013 р. вона знизилася на 2,83%. Щодо Німеччини, то частка ПІІ з кожним роком зменшується, проте у 2014 р. порівняно із 2013 р. вона зросла на 1,68%. У свою чергу частка ПІІ

Нідерландів у 2014 р. порівняно із 2013 р. зросла на 1,54% і спостерігається зростання ПІІ з цієї країни починаючи з 2012 р. Тобто перспективними іноземними інвесторами економіки України є Кіпр, Німеччина та Нідерланди.

Структуру прямих іноземних інвестицій з України в економіці країн світу за 2009-2014 рр. наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Структура прямих іноземних інвестицій з України в економіці країн світу за 2009-2014 рр. (%)

[сформовано авторами на основі даних [7]]

№ з/п	Країна	2009 рік	2010 рік	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік
1	Кіпр	94	92,9	91,9	89,6	88,5	91,6
2	Російська Федерація	1,6	2,7	3,4	4,5	5,5	3,1
3	Латвія	0,5	0,5	1,2	1,5	1,5	1,3
4	Польща	0,8	0,8	0,7	0,8	0,9	0,8
5	Грузія	0,4	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6
6	Віргінські Острови (Брит)	0,2	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
7	Казахстан	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
8	Інші країни	2,08	1,9	1,5	2,3	2,2	1,8
Разом		100	100	100	100	100	100

Аналізуючи структуру ПІІ з України в економіці країн світу за 2009-2014 рр. бачимо, що за станом на 01.01.2015 р. переважна частка ПІІ надходить до Кіпру – 91,6%. Порівнюючи ПІІ з Кіпру і ПІІ на Кіпр можна зробити висновок, що Україна більше інвестує, ніж залучає, що є наслідком намагання

українських підприємств приховати свої наявні доходи через офшорні компанії, які знаходяться на Кіпрі.

Динаміку індексу інвестиційної привабливості України (за 5-ти бальною шкалою) подано на рис. 1.

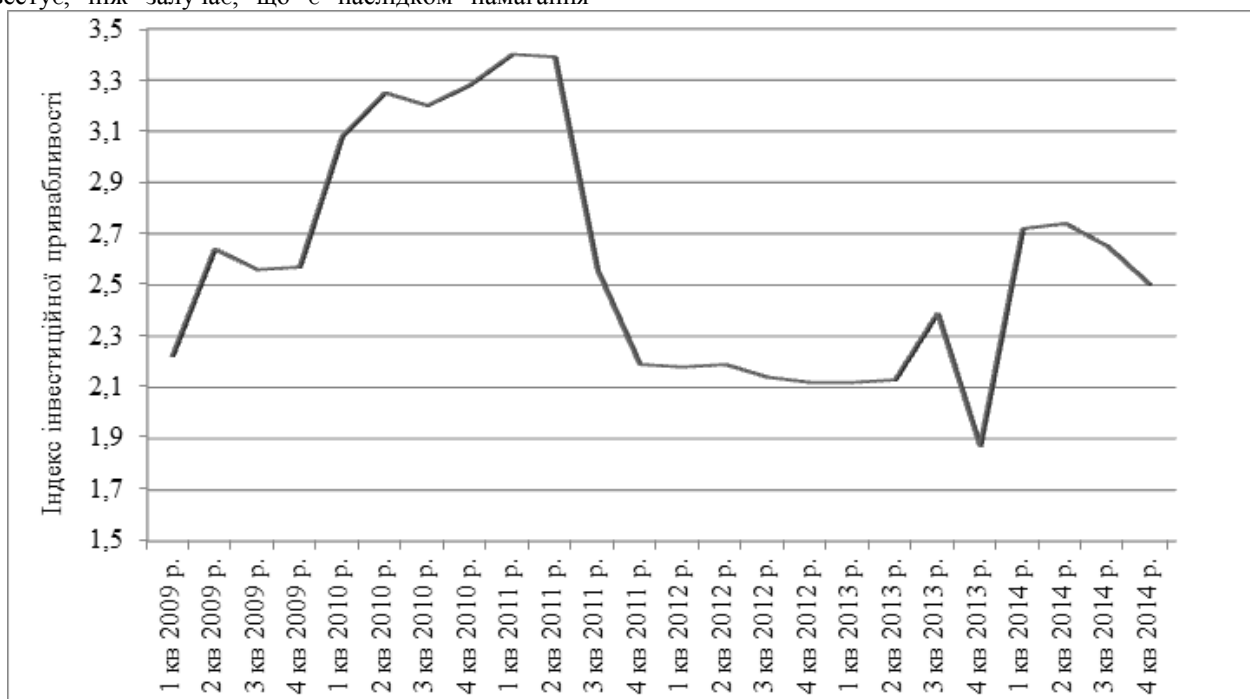


Рис. 1. Індекс інвестиційної привабливості України у 2009-2014 рр.

[сформовано авторами на основі даних [6]]

Як бачимо з рис. 1, кінець 2010 р. – початок 2011 р. були найсприятливішими для вкладання капіталу в економіку України. У період з кінця 2011 р. до кінця 2013 р. спостерігається спад інвестиційної привабливості України, що є наслідком неефективного управління державою загалом та високого рівня недовіри до органів державної влади в Україні у цей період зокрема. У першому півріччі 2014 р. спостерігається підвищення інвестиційної привабливості України порівняно з 2011-2013 рр., проте рівня 2010-2011 рр. досягти ще не вдалося, а у 3-4 кварталах 2014 р. знову спостерігається спад індексу інвестиційної привабливості України, основною причиною чого стали значні коливання курсу гривні, що негативно вплинуло на експортно-імпортні операції та фінансовий стан України загалом.

ВИСНОВКИ

Висновки

Отже, незважаючи на те, що у 2014 р. частка ПП Кіпру знизилася на 2,83% порівняно із попереднім роком, Кіпр залишається одним із головних іноземних інвесторів економіки України. Але враховуючи те, що кошти з Кіпру – це «кошти з України», то доцільним є залучення ПП з інших країн світу, зокрема, на поточний момент часу перспективним є розвиток співпраці з Німеччиною та Нідерландами.

Задля збільшення обсягів ПП в економіку України потрібно, щоб ситуація в державі була стабільною (зокрема, політична), абсолютно необхідним є здійснення реформ щодо стабілізації економіки і відновлення стійкого економічного зростання України.

Перспективи подальших досліджень

У подальших дослідженнях доцільно зосередити увагу на те, як використати з максимальною ефективністю залучені іноземні інвестиції. Також важливим є дослідження проблем формування інвестиційного клімату України.

Список використаних джерел

1. Голованова М.А. Проблеми підвищення інвестиційної привабливості України / М.А. Голованова, В.І. Мельникова, О.П. Мельникова, О.Г. Мельников // Бізнес Інформ. - 2012. - № 6. - С. 59-62.

2. Гринишин Г.М. Місце України у міжнародних рейтингах як чинник формування інвестиційної привабливості / Г.М. Гринишин // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. - 2012. - Вип. 9(1). - С. 286-291.

3. Гунько В.І. Особливості інвестиційної привабливості національної економіки України / В.І. Гунько // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. - 2013. - № 3. - С. 71-74.

4. Кулініч Т.В. Інвестиційна привабливість України та можливі шляхи її підвищення у сучасних умовах / Т.В. Кулініч, М.А. Мричко // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Проблеми економіки та управління. - 2013. - № 754. - С. 34-40.

5. Мельник Л.О. Напрями підвищення інвестиційної привабливості економіки України для іноземного капіталу / Л.О. Мельник, В.О. Мацакова // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. - 2010. - Вип. 1. - С. 430-438.

6. Офіційний сайт European Business Association [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.eba.com.ua/uk/information-support/eba-news/important/item/31670-2015-4-15-1053>

7. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

8. Резнік Н.П. Інвестиційна привабливість України: стан та шляхи активізації / Н.П. Резнік // Сучасні питання економіки і права. - 2013. - Вип. 2. - С. 29-34.

9. Рибаченко Т.Ю. Імідж територій як фактор інвестиційної привабливості / Т.Ю. Рибаченко, О.Є. Фаборовський // Економічний простір. - 2013. - № 74. - С. 142-150.

10. Савлук О. Оцінка інвестиційної привабливості регіонів України / О. Савлук // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. - 2013. - № 5. - С. 31-44.

11. Степаненко С.В. Інвестиційна привабливість регіонів та інноваційна політика в контексті сталого економічного зростання [Електронний ресурс] / С.В. Степаненко. // Державне будівництво. - 2012. - № 2. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/DeBu_2012_2_26.pdf

ЗУБКОВ

Артем Валерійович
artem.zubkov1994@gmail.com



студент, ДВНЗ "Українська академія банківської справи НБУ"

УДК 336.225.674

UNIVERSAL METHODOLOGY OF COUNTERING TYPICAL MANIFESTATIONS FINANCIAL FRAUD ON THE INTERNET

УНІВЕРСАЛЬНА МЕТОДОЛОГІЯ ПРОТИДІЇ ТИПОВИМ ПРОЯВАМ ФІНАНСОВОГО ШАХРАЙСТВА В ІНТЕРНЕТІ

СЮРКАЛО

Богдан Іванович
bogdansurkalo@gmail.com



к.е.н., доцент кафедри фінансів ДВНЗ "Українська академія банківської справи Національного банку України"

У даній статті розглянуте таке поняття як «Інтернет шахрайство», його прояв у сучасному суспільстві. Були виявлені типові прояви шахрайства в глобальній мережі Інтернет, а також надані деякі рекомендації щодо протидії цьому явищу як і на місцевому, так і на міжнародному рівні.

В данной статье рассмотрено такое понятие как «Интернет мошенничество», его проявление в современном обществе. Были выявлены типичные проявления мошенничества в глобальной сети Интернет, а также предоставлены некоторые рекомендации, по противодействию этому явлению, как и на местном, так и на международном уровне.

This article considered such a thing as "Internet fraud", its manifestation in modern society. Typical manifestations of fraud were found in the global Internet, and were offered some recommendations to combat this phenomenon as locally and internationally.

Ключові слова: фінанси, шахрайство, мережа, Інтернет злочин, всесвітня павутина, електронна пошта

Ключевые слова: финансы, мошенничество, сеть, Интернет преступление, Всемирная паутина, электронная почта

Keywords: finance, fraud, network, Internet crime, the World Wide Web, e-mail

INTRODUCTION

Active process of Ukraine's integration into the international information space since the nineties of the twentieth century was the initial step in the development of communication technologies. This contributed to the creation of global computer networks and software, and the active introduction of computers in all sectors of the economy and ordinary life of the people.

However, economic globalization and integration of individual states into a single global system brings positive development potential and a number of negative factors. One of them, which could adversely affect the social life is crime. In modern conditions it becomes a global problem.

Occurs intellectualization of economic crime, which uses the latest achievements of science and technology to their advantage. Internet increasingly used for illegal penetration into corporate and personal databases, implementation of a variety of fraud.

From early 2013 thanks to investigative units Interior Ministry of Ukraine in Kiev was opened 399 criminal proceedings under Art. 190 of the Criminal Code "Fraud"

and announced 175 reports of suspected individuals involved in Internet fraud [1, 2 с. 91].

OBJECTIVE OF WORK is to study the modern manifestations of fraud in the global Internet and means to combat this phenomenon.

METHODS

Methodological and informational basis for writing scientific works are local authors, materials of periodicals, Internet resources

RESULTS

The term "fraud on the Internet" can apply to any fraudulent machinations that use one or more elements of the Internet, such as e-mail or website in order to attract potential victims for fraudulent transactions or transfer of proceeds of fraud to financial institutions or others who are involved in such financial fraud. Fraudsters use power of the Internet, such as sending e-mails around the world in seconds, or posting information on the website in order to carry out their machinations much faster than how it was before.

This type of fraud has two components: psychological

and technological. The psychological component affects significant elements motivating potential victim and encourages it to take actions in the interests of fraud.

These elements influence can be:

1) desire for profit. Get rich quick - the basis of most fraudulent offers (such as investment fraud, pyramid schemes);

2) wish to receive free some premium services and products (offer free mobile and Internet access);

3) desire for purchase some things that are either difficult or impossible to buy in other ways. This promotes a different type of auction fraud and the sale of non-existent goods and services;

4) sympathy and pity.

Based on these elements of the human psyche fraudsters build different schemes begging (imaginary fundraising for the orphanage, to help terminally ill, victims of disasters, etc.). The technological component gives fraudsters the opportunity to present:

1) convey the necessary information to potential victims;

2) to ensure their anonymity and security;

3) receive money from the victim, without engaging her in direct contact.[3. C.122]

Fraudsters during conducting their scams using such tools the Internet:

1. World Wide Web-system that allows access to the interconnected documents are located on different computers connected to the Internet.

2. E-mail-technology that allows you to send and receive messages on the Internet.

3. BBS – Bulletin Board System.

4. Electronic payment system - a system of payments between financial institutions, business organizations and Internet users in the sale of various goods and services through the Internet.

Frauds use human love for all free. This love has a particularly strong expression in people with children's personality, people who, regardless of their biological age - remain children. And children normally take, thus not giving anything instead.

There are many Internet frauds that have become popular because of its simplicity for the user.

One of these is "fraud by using SMS». For example: "Your account was blocked because of spam. To verify your identity, send an SMS to number ... "or" Congratulations! You win a gift! For instructions on getting the present send SMS ... ». Almost always, the cost of the message will repeatedly exceed the original price. Is widespread viruses, which block the user in the system or make it difficult, and to improve performance or to unlock send SMS to short number.

Another popular method of Internet fraud is phishing. The purpose of phishing - get your data from bank cards. To do this, on your mailing address, attackers send a letter, supposedly from banking or payment by offering go to the website of the bank / payment system, in which is located on the main page ad, for example, to change the security system of the bank. For the further use of credit card are asked to enter a pin number and personal information contained on the card. Subsequently, these data will be used to make new plastic card due to which criminals transferred all cash funds held in your account.

Another popular method is the "Internet begging." In the network ads appear, for example, of a seriously ill child. It is told that the child is seriously ill and the parents do not have the money to pay for expensive surgery. Everyone who wants to help proposed send funds to a bank account or pay through another payment system. Fraudsters can put a network in real photograph of a sick child with true charity's website or any other.

One method of Internet fraud is false online shop. These stores use simple method - you order a product, you are connected and ask to prepay for goods. Typically, no goods or funds you will not have.

And last popular method is well-known "Pyramid scheme". Pyramid scheme—an organization in which membership is acquired under condition of bringing certain fees, contributions or other payments and allows profit organization members depending on the number of participants involved in them. Pyramid scheme in any manifestation is doomed to failure because so many people achieve to constantly pay income to investors is not possible. Investment, usually not returned.

To protect your money from Internet fraudsters is sufficient follow some tips:

1. Do not trust different messages, which are asked to provide your personal data.

2. Ignore spam.

3. Do not send money to unknown users or organizations.

4. Never notify your personal data to persons in honesty you are not sure.

5. Be careful when carrying out online purchases, make sure that the online store is authentic, he will ensure the privacy of your personal data.

6. Install antivirus software on your computer or application "defenders" of spyware attacks.

CONCLUSIONS

As you can see, Internet fraud is very widespread. The reason for this complexity are considered in the legislative regulation of the Internet or differences in it throughout the world. Inconsistencies in interstate cooperation on combating crime network make the Internet an attractive place for fraud. In order to counteract the Internet fraudsters need:

1. Create specialized centers for the collection and analysis of information on all cases of Internet fraud.

2. The practical coordination of the law enforcement systems of different countries, especially those who suffer most from such crimes.

3. Conduct research all kinds of fraud and to develop methods to counter those crimes.

References

1. Financial fraud. Criminal-legal and criminological aspects of the of counteraction / Bagautdinov F.N., Khafizova L.S. - M.: Yurlitinform, 2008. - 272 p.
2. Nechiporuk Oksana. How to protect yourself from online fraud. Official website of the Ministry of Internal Affairs Ukraine [Electronic resource]. – Available at: <http://www.mvs.gov.ua/mvs/control/kyiv/uk/publish/article/108165>
3. Nikitina I.A. Financial fraud on the Internet // Journal of Tomsk State University. – 2010. – № 337. – p.122-124.

КОРНЕЄВ

Максим Валерійович
maxkorneev@ua.fm

УДК 336.76(477)(043.5)

УПРАВЛІННЯ ДИСБАЛАНСАМИ РУХУ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ В ЕКОНОМІЦІ

THE MANAGEMENT OF MOTION OF FINANCIAL RESOURCES
DISBALANCES IN ECONOMYкандидат економічних
наук, доцент, Українська
академія банківської
справи НБУ

У статті розглянуто аспекти управління дисбалансами руху фінансових ресурсів в умовах фінансiалiзацiї економiки. Визначено цiлi та складовi системи управління дисбалансами руху фінансових ресурсів в економіці.

В статье рассмотрены аспекты управления дисбалансами движения финансовых ресурсов в условиях финансовализации экономики. Определены цели и составляющие системы управления дисбалансами движения финансовых ресурсов в экономике.

The article examines key aspects of imbalances movement of financial resources in terms of financialisation of the economy. Objectives and components of the control system imbalances movement of financial resources in the economy are determined.

Ключові слова: дисбаланс, фінансові ресурси, система управління, фінансiалiзацiя, економiка

Ключові слова: дисбаланс, финансовые ресурсы, система управления, финансовализация, экономика

Keywords: disbalance, financial resources, system of management, finansialisation, economy

ВСТУП

Поширення фінансiалiзацiйних процесiв у контекстi сучасного розвитку економiчних систем обумовлює вироблення системи засад управління ними. Вагому роль має побудова систем управління обумовлених фінансiалiзацiєю економiк дисбалансiв (диспропорцiй, невідповідностей) руху фінансових ресурсiв (в умовах превалювання фінансових секторiв цих економiк над їх реальними секторами). Останнє актуалiзує тематику обраного нами дослідження, визначає його мету. Питанням управління в фінансовiй сферi присвячено ряд наукових праць вiтчизняних та зарубiжних вчених, таких як: I.Бланк, Т.Васильєва, Т.Говорушко, С. Козь-менко, М. Макаренко, Н. Нагайчук, I. Писаревський, О. Познякова, В. Приймак, В. Федоренко, В. Федосов, I. Шор, I. Школьник тощо. Поряд з цим аспекти розвитку фінансiалiзацiйних процесiв та обумовленi ними дисбаланси руху фінансових ресурсiв (ДР ФР) в економiцi досліджували такі вчені як: I.Лютий, Дж. Смізін, Р. Бетт, С. Леонов, Ю.Осік, В. Лук'янов, Г. Кріппнер, Н. Щепочкіна, I.Школьник та інші.

МЕТА СТАТТІ

Полягає у дослідженні засад управління ДР ФР в умовах превалювання фінансового сектору (ФС) економiки над її реальним сектором (РС), розробці системи управління такими дисбалансами.

РЕЗУЛЬТАТИ

Процес управління ДР ФР в економiцi (тобто наявними диспропорцiями чи невідповідностями у напрямках використання таких ресурсiв, зумовленими фінансiалiзацiєю економiки) передбачає вирiшення окремих завдань на основi ряду обґрунтованих принципiв. У ходi такого управління, як правило

приймаються поточні рiшення його суб'єктами, завдяки яким поступово реалiзується безпосередній управлiнський процес. Основним макроекономiчним суб'єктом управління ДР ФР в економiцi (в умовах її фінансiалiзацiї) виступає держава. Об'єктами досліджуваного управління виступають накопичуванi у конкретний перiод часу ДР ФР в умовах фінансiалiзацiї економiки. Прояви та аспекти накопичення таких дисбалансiв було нами вiдслідковано у контекстi взаємодiї ФС та РС економiки. Вплив на процес управління можливо реалiзувати в кожних конкретних умовах господарювання використовуючи вiдповiдний механiзм. Окремим видом досліджуваного управління може виступати адаптивне управління. Управління ДР ФР в умовах фінансiалiзацiї економiки на адаптивних засадах враховує цiлеспрямований вплив на систему накопичених дисбалансiв на основi тактичного регулювання [1, с.53-55;4;5].

Безпосереднє управління ДР ФР в економiцi доцiльно розпочати у момент виникнення проблемної ситуацiї (наприклад, пiдвищення рiвня накопичених дисбалансiв з помiрного до високого). На наступному етапi (пiсля iдентифікацiї проблеми) здiйснюється ситуативне моделювання проблеми та вибiр схеми її вирiшення. Надалі застосовуються наявнi пiдходи до вирiшення проблемної ситуацiї (такі пiдходи можуть варіюватись в залежностi вiд специфічностi кожної економiчної системи та умов господарювання). Процес управління ДР ФР в умовах фінансiалiзацiї економiки здiйснюється на системi принципiв. Механiзм такого управління обов'язково враховує аспекти превалювання ФС економiки над її РС. Засоби управління нацiлені на пiдтримання

оптимального для кожних конкретних умов господарювання рівня ДР ФР в економіці [1;2;4;5].

Система управління ДР ФР в економіці націлена на ефективний контроль існуючого рівня та своєчасне регулювання накопичених дисбалансів (в умовах превалювання ФС економіки над її РС). Вона включає наступні підсистеми (рис. 1): підсистему контролю за рівнем накопичених в економіці ДР ФР (відповідає за своєчасний та результативний контроль рівня накопичених дисбалансів в економіці; використовуються у контексті функціонування цієї підсистеми, як правило, методичні підходи оцінки рівня досліджуваних дисбалансів в умовах фінансiалiзацiї економіки); підсистему контролю за виникаючими ДР ФР (відповідає за своєчасний та результативний контроль за виникаючими дисбалансами в економіці у контексті превалювання її ФС над реальним; використовуються у контексті функціонування цієї підсистеми, як правило,

механізми, що пов'язують дану підсистему з попередньою підсистемою контролю за рівнем накопичених дисбалансів); підсистему регулювання ДР ФР в економіці (відповідає за загальну результативність регулювання існуючих дисбалансів в економіці; використовуються у контексті функціонування цієї підсистеми, як правило, інструменти державного впливу на досліджувані дисбаланси).

Система управління ДР ФР в умовах фінансiалiзацiї економіки враховує існуючий досвід (як правило, зарубіжний) управління такими дисбалансами та базується на: використанні такими науково-методичних підходів оцінювання їх рівня; автономності; самоорганізованості [4;5]. Така система націлена на відносну трансформацію накопичених дисбалансів у контексті мінімізації їх негативних впливів на окремі сфери (соціальну, інвестиційну, ринкову тощо).

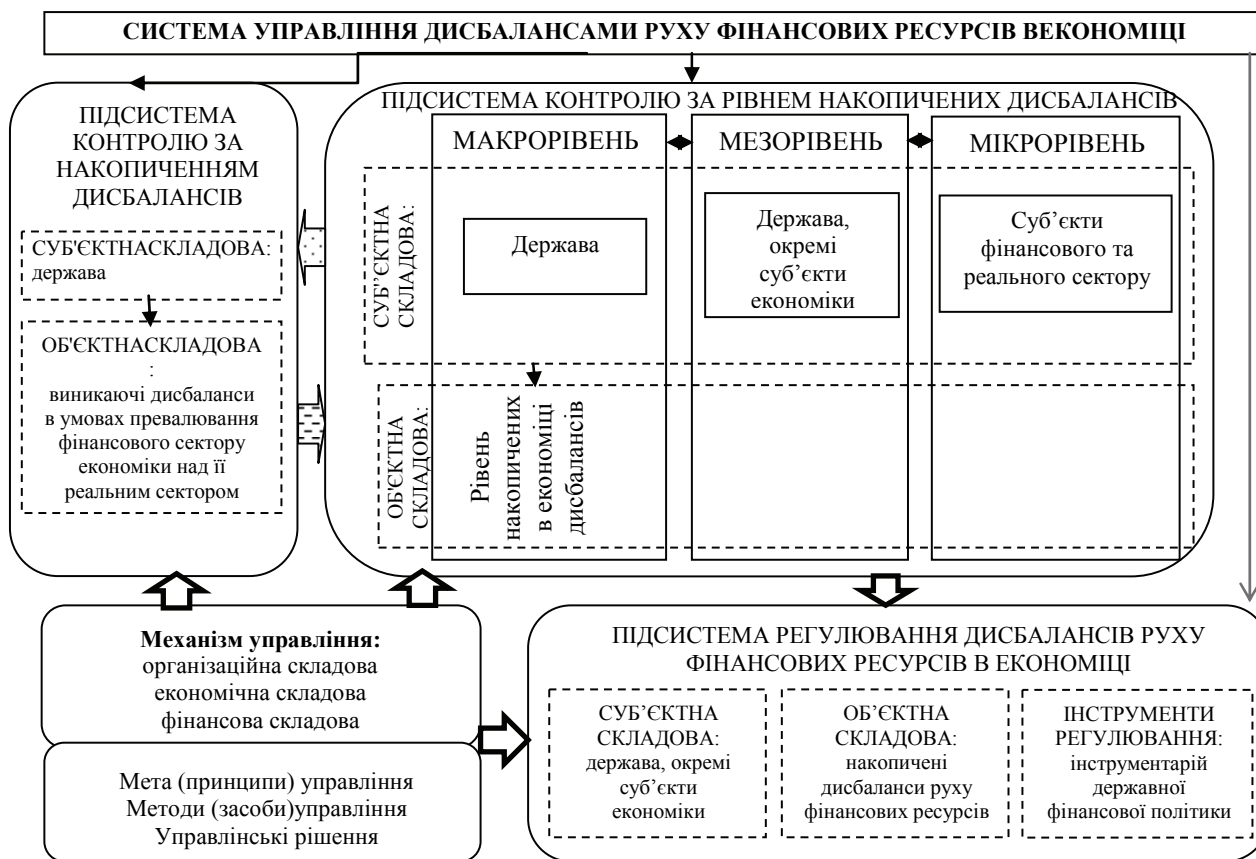


Рис. 1. Складові системи управління ДР ФР в умовах фінансiалiзацiї економіки

Ефективна система управління ДР ФР в умовах превалювання ФС економіки над її РС надасть можливість попередити негативні наслідки проявів таких дисбалансів та, у свою чергу, розробити окремі складові стратегії соціально-економічного розвитку. Така система управління дозволить окреслити стратегічні орієнтири розвитку ФС та РС економіки в умовах її поступової фінансiалiзацiї. Загалом же система управління ДР ФР в умовах фінансiалiзацiї

економіки необхідна для оптимізації ряду негативних наслідків, які можуть спричинити такі дисбаланси. Її підсистеми тісно корелюють з елементами забезпечення діяльності суб'єктного складу РС та ФС економіки (нормативними, організаційними, інформаційно-аналітичними, фінансовими тощо), оскільки об'єкт досліджуваної системи обумовлюється саме фінансiалiзацiйними процесами [2;3]. Стратегічне управління ДР ФР в умовах превалювання ФС

економіки над її РС припускає вибір та подальшу реалізацію найкращого варіанту управління такими дисбалансами в кожних конкретних умовах господарювання. Саме ступінь досягнення тактичних та стратегічних завдань у фінансовій сфері виступає мірою ефективності існуючої в конкретний період часу системи управління ДР ФР в умовах фінансiалiзацiї економіки.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження нами було розглянуто аспекти управління ДР ФР в умовах фінансiалiзацiї економік, виокремлено основи процесу управління ДР ФР в економіці (в умовах превалювання її ФС над РС), визначено цілі та складові системи управління ДР ФР в економіці. Додатково нами було досліджено особливості стратегічного управління ДР ФР в умовах фінансiалiзацiї економіки.

Список використаних джерел

1. Корнєєв, М.В. Теоретико-методологічні засади дисбалансів руху фінансових ресурсів в

економічних системах / М.В. Корнєєв // Пошук ефективних механізмів промислового розвитку в контексті сучасної економічної теорії: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. – К., 2015 – Ч.2. – С. 53-55.

2. Корнєєв, М. В. Фінансовий сектор в умовах фінансiалiзацiї економіки: теоретичні засади та світовий досвід: монографія / М.В. Корнєєв. – Дніпропетровськ, 2014. – 475 с.

3. Batt, R. The Impact of Financialization on Management and Employment Outcomes / Rosemary Batt // 20th Annual John Lovett Memorial Lecture, 2012. – April. – University of Limerick, Ireland. – 29 p.

4. Писаревський І.М. Менеджмент організацій: навч. посіб. / Писаревський І.М., Нохріна Л.А., Познякова О.В.; за ред. І.М. Писаревського. – Харків, 2008. – 133 с.

5. Поддєрьогін А.М. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / Поддєрьогін А.М., Білик М.Д. та ін.; за ред. А.М. Поддєрьогіна. – К.:КНЕУ, 2011. – 535 с.

ШАПІРО

Вікторія Сергіївна
shapiro_viktoriya@mail.ru

УДК 347.736/.738.05(4)

ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ
БАНКРУТСТВА ЗА НАЦІОНАЛЬНИМ ТА
ЗАРУБІЖНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ:
ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

ТУРУК

Наталія Вікторівна
nturuk@mail.ruMEASURES TO PREVENT BANKRUPTCY
BY NATIONAL AND INTERNATIONAL
LAW: COMPARATIVE LEGAL ASPECT

ст. викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки, Сумський державний університет

студентка, Сумський державний університет

Стаття містить комплексне дослідження заходів щодо запобігання банкрутства суб'єктів підприємництва. У статті здійснено аналіз положень національного та зарубіжного законодавства, що регулюють правові відносини щодо відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом. Внесено пропозиції щодо удосконалення правового регулювання недопущення визнання боржника банкрутом.

Статья содержит комплексное исследование мероприятий по предотвращению банкротства субъектов предпринимательства. В статье осуществлен анализ положений национального и зарубежного законодательства, регулирующие правовые отношения по восстановлению платежеспособности должника или признанию его банкрутом. Внесены предложения по совершенствованию правового регулирования недопущения признания должника банкрутом.

This article contains a comprehensive study of measures to prevent the bankruptcy of business entities. The article analyzes the provisions of national and international laws governing the legal relationships to restore the solvency of the debtor or bankruptcy. The article contains proposals for improving the legal regulation to prevent bankruptcy.

Ключові слова: банкрутство підприємств, заходи запобігання банкрутства, відновлення платоспроможності боржника

Ключевые слова: банкротство предприятий, меры предотвращения банкротства, восстановление платежеспособности должника

Keywords: bankruptcy of enterprises, bankruptcy prevention measures, restoring solvency of the debtor

ВСТУП

Перехід до ринкових умов господарювання спричинив банкрутство та ліквідацію багатьох українських підприємств, а деяких з них поставив на межу банкрутства. Досвід країн з розвинутою ринковою економікою засвідчує, що ліквідація навіть одного окремого суб'єкта господарської діяльності призводить до негативних наслідків не тільки для нього та його кредиторів, але і для всього суспільства в цілому. Саме тому в Україні було створено систему засобів попередження банкрутства підприємства, що спрямована на недопущення визнання боржника банкрутом в разі виявлення ознак неплатоспроможності. За таких умов здійснення порівняльного аналізу законодавчо визначених засобів попередження банкрутства має призвести до встановлення можливих недоліків національного законодавства в контексті даного питання та удосконалення правового регулювання щодо можливості недопущення визнання боржника банкрутом.

В ході дослідження були досліджені праці щодо заходів попередження банкрутства підприємства таких вчених, як: Аверкіна Ю.О., Виговська В.В., Стельмашук Ю.А., Степанов В.В. та ін., а також нормативно-правові акти національного та зарубіжного законодавства, відповідно до яких здійснюється правове регулювання досліджуваного питання.

МЕТА РОБОТИ полягає у дослідженні господарсько-правових засобів попередження банкрутства в Україні та інших країнах.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

При проведенні дослідження використовувались загальнонаукові й діалектичні методи пізнання: системно-структурний, діалектичний, порівняльно-правовий, метод наукового дослідження – прогнозування.

РЕЗУЛЬТАТИ

В Україні в умовах економічної нестабільності, ринкових перетворень, причиною яких є неспроможність суб'єкта підприємництва, часто

виникає необхідність порушення справи про банкрутство, адже ринкова економіка висуває високі вимоги до діючих суб'єктів господарювання.

На законодавчому рівні визначені поняття, методи, передумови такого явища, як банкрутство, хоча історія розвитку української процедури банкрутства досить нетривала.

Відповідно до ст. 209 Господарського кодексу України від 16 січня 2003 року № 436-IV (далі – ГК) у разі нездатності суб'єкта підприємництва після настання встановленого строку виконати свої грошові зобов'язання перед іншими особами, територіальною громадою або державою інакше як через відновлення його платоспроможності цей суб'єкт (боржник) відповідно до ч. 4 ст. 205 ГК України визнається неспроможним. Нездатність боржника відновити свою платоспроможність та задовольнити визнані судом вимоги кредиторів інакше як через застосування визначеної судом ліквідаційної процедури вважається банкрутством [1].

Сучасні правові системи для початку процедури банкрутства переважно застосовують критерій неплатоспроможності, що означає нездатність боржника вчасно виконати свої зобов'язання перед кредиторами, у результаті чого можна припустити, що активи такої особи перевищують пасиви. Англійське, французьке законодавство певною мірою базується на недостатності ліквідних активів боржника, а в Німеччині поряд з критерієм неплатоспроможності використовується і критерій неоплатності – «надлишкова заборгованість», який є додатковою підставою для провадження у справі про банкрутство та підставою для вибору конкретної процедури – ліквідаційної чи реабілітаційної [2, с. 26].

У законодавстві Російської Федерації можна зустріти визначення терміну банкрутства у такому вигляді:

1) як синонім терміну «неспроможність»;

2) як окремий випадок неспроможності, коли посадова особа або громадянин-засновник (власник) неплатоспроможного боржника вчиняє злочин, який завдає шкоди кредиторам. Закон Російської Федерації «Про неспроможність (банкрутство)» виділяє два види такого банкрутства – умисне банкрутство та фіктивне банкрутство [3, с. 106].

У США інститут неспроможності відбиває традиції звичаєвого права. Хоча законодавство про банкрутство у цій країні є виключно федеральним, багато положень, пов'язаних з регулюванням відносин майнового характеру між боржниками та кредиторами (наприклад, виключення майна зі сфери, яка підлягає реалізації з метою задоволення претензій кредиторів), захисту прав кредиторів, містяться також у законодавстві окремих штатів [4].

Зважаючи на проведені дослідження щодо визначення поняття «банкрутства», зазначимо, що воно вживається як правова, економічна категорія. При цьому на законодавчому рівні закріплено поняття «банкрутство», а також передбачені заходи щодо запобігання банкрутству суб'єктів підприємництва, процедури, що застосовуються до

неплатоспроможного боржника, відповідальність за порушення законодавства про банкрутство.

Характерними ознаками фінансової кризи підприємства є скорочення попиту на його продукцію і, як наслідок, зниження обсягів виробництва, зростання заборгованості постачальникам, держбюджету та банкам, затримки з виплатою заробітної плати працівникам [5].

Деякі науковці, в тому числі В.В. Виговська, Ю.А. Стельмашук, визначають, що фактори кризового розвитку діяльності підприємств можуть бути як зовнішні, так і внутрішні. Наприклад, до зовнішніх можна віднести: соціально-економічні фактори, ринкові фактори, інші зовнішні фактори [6, с. 52]. До внутрішніх факторів кризового розвитку відносяться виробничі, інвестиційні, фінансові [7, с. 80].

Самим законодавством не визначені причини можливості визнання підприємства банкрутом, але передбачені наслідки визнання підприємства банкрутом. На нашу думку, потребує також детальне вивчення причин виникнення банкрутства з правової точки зору, що у свою чергу, допомогло б у розробці конкретних шляхів недопущення банкрутства. Це є вкрай необхідним, особливо в сучасних умовах, оскільки на сьогодні більшість українських підприємств характеризується майже однаковим колом проблем.

Особливої уваги заслуговують заходи запобігання банкрутства, оскільки саме завдяки їх втіленню є можливість недопущення визнання банкрутом підприємства, що надасть забезпечити господарську діяльність як самого підприємства, так і ринкової економіки України в цілому. Слід зазначити, що на відміну від попередньої редакції Закону «Про банкрутство», положення якого регулювали головним чином процедуру визнання боржника банкрутом, Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 1 січня 2000 р. закріплює норми, спрямовані на запобігання банкрутству, що вказує на зміну орієнтирів держави стосовно такого важливого ринкового інструменту, яким є банкрутство, а саме: в першу чергу недопущення набуття статусу банкрута підприємством.

Законодавством передбачено два види позасудових процедур, які можуть провадитися з метою запобігання банкрутству: фінансова допомога і відновлення платоспроможності боржника (досудова санація).

Так, ч. 1 ст. 211 ГК України засновники (учасники) суб'єкта підприємництва, власник майна, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, наділені господарською компетенцією, у межах своїх повноважень зобов'язані вживати своєчасних заходів щодо запобігання його банкрутству.

Ч. 2 ст. 211 ГК України визначено, що власники майна державного (комунального) або приватного підприємства, засновники (учасники) суб'єкта підприємництва, що виявився неплатоспроможним боржником, кредитори та інші особи в межах заходів

щодо запобігання банкрутству вказаного суб'єкта можуть подати йому фінансову допомогу в розмірі, достатньому для погашення його зобов'язань перед кредиторами, включаючи зобов'язання щодо сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), та відновлення платоспроможності цього суб'єкта (досудова санація) Додаткові умови проведення досудової санації державних підприємств передбачені ч. 4 ст. 211 ГК України та п. 4 ст. 5 Закону. Вони полягають у тому, що досудова санація державних підприємств провадиться за рахунок коштів державних підприємств та інших джерел фінансування. Обсяг коштів для проведення досудової санації державних підприємств за рахунок коштів Державного бюджету України щорічно встановлюється законом про Державний бюджет України [1].

Можливість застосування досудової санації боржника була передбачена й у попередній редакції Закону, однак вона не містила чіткого визначення поняття цієї процедури і порядку її здійснення, та й межі застосування досудової санації обмежувалися лише справами про банкрутство державних підприємств.

Розглянемо міжнародний досвід щодо регулювання банкрутства підприємств.

Закон про банкрутство у США забезпечує широкі можливості для реалізації інтересів боржника, суттєвим чином обмежуючи права кредиторів. Для того, щоб боржник вирішив свої фінансові труднощі самостійно, не вдаючись до формальних процедур, йому дозволяється продовжувати ведення комерційної діяльності (навіть якщо компанія знаходиться у стані неплатоспроможності або якщо її статутний капітал зменшився на визначену суму). В Австралії процедура банкрутства застосовується тільки до фізичних осіб, а для неспроможних організацій – тільки процедура зовнішнього управління або ліквідації. Оголошення суб'єкта банкрутом може здійснюватися як самостійно, так і кредитором [8, с. 37].

У Канаді поширеною альтернативою є укладання договору між кредитором і боржником про погашення останнім частини боргу («Угоди про погашення боргу») протягом встановленого сторонами терміну, за умови повного списання заборгованості. Якщо заборгованість боржника становить від 5000 до 75000 дол. США (до цієї суми не включається зобов'язання за іпотекою нерухомості, що є єдиним місцем проживання) він має право на пропозицію про укладання такої угоди. У випадку, коли протягом 45 днів кредитор не приймає угоди, то починається процедура банкрутства.

У Німеччині діє закон, прийнятий у 1994 р., що вступив у дію 1999 р. Проведення у справі про банкрутство починається з єдиної процедури *Insolvenzverfahren*, яка пізніше трансформується в реорганізаційну або ліквідаційну. Згідно з німецьким законодавством протягом 21 дня боржник повинен відновити свою платоспроможність [9].

Заслуговує уваги правове регулювання банкрутства в одній з країн-сусідів Республіки Білорусь. Прийнятий Закон Республіки Білорусь

«Про економічну неспроможність (банкрутство)» від 13 липня 2012 року безпосередньо є одним з головних нормативно-правових актів регулювання господарських відносин у сфері банкрутства. Ст. 17 зазначеного Закону визначені заходи щодо недопущення економічної неспроможності (банкрутства). окремою статтею визначено можливість фінансової допомоги боржнику. Уряд Республіки Білорусь має право в порядку, встановленому законодавчими актами, надавати відстрочку виконання цивільно-правових зобов'язань (мораторій) юридичним особам і індивідуальним підприємцям з метою забезпечення умов для їх стабільної та ефективної господарської (економічної) діяльності [10].

Однією з пострадянських країн є також Російська Федерація, в якій також виділені нормативно-правові акти щодо банкрутства. Одним з них є Федеральний Закон «Про неспроможність (банкрутство)». Зауважимо, що зазначеним Законом недостатньо приділено уваги заходам щодо недопущення економічної неспроможності. В розділі Другому «Попередження банкрутства» виділено лише дві статті щодо таких заходів.

Відповідно до ст. 31 Федерального Закону «Про неспроможність (банкрутство)» засновниками (учасниками) боржника, власником майна боржника – унітарного підприємства, кредиторами та іншими особами в рамках заходів з попередження банкрутства боржникові може бути надана фінансова допомога в розмірі, достатньому для погашення грошових зобов'язань та обов'язкових платежів і відновлення платоспроможності боржника (санація). Надання фінансової допомоги може супроводжуватися прийняттям на себе боржником або іншими особами зобов'язань на користь осіб, які надали фінансову допомогу [11].

Отже, в порівнянні з українськими нормативно-правовими актами та міжнародним законодавством існують певні відмінності, а саме:

1. В Австралії процедура банкрутства застосовується тільки до фізичних осіб, а для неспроможних організацій – тільки процедура зовнішнього управління або ліквідації, в Україні до обох видів суб'єктів господарювання застосовується тільки процедура банкрутства.

2. Законодавством США визначено, що якщо заборгованість боржника становить від 5000 до 75000 дол. США він має право на пропозицію про укладання угоди щодо погашення. У випадку, коли протягом 45 днів кредитор не приймає угоди, то починається процедура банкрутства. Національним законодавством не визначені строки протягом, яких така угода укладається, лише ст. 6 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» визначено, що згода між боржником і кредитором (кредиторами) щодо проведення санації боржника до порушення провадження у справі про банкрутство може бути досягнута як до, так і після виникнення заборгованості боржника.

3. Німецьким законодавством визначено, що протягом 21 дня боржник повинен відновити свою платоспроможність. Тобто, визначено самостійність

підприємства як при відновленні платоспроможності, так і при повідомленні до суду про його банкрутство, в разі нездійснення такого повідомлення застосовується правова відповідальність. В Україні відсутній такий порядок та вигляд визначення підприємства банкрутом, що наділяв даний суб'єкт більшою правовою самостійністю та відповідальністю.

4. Досить детально визначені заходи запобігання банкрутства підприємства в білоруських нормативно-правових актів, а саме визначені: повноваження осіб, що визначені законодавством для проведення досудового оздоровлення; заходи щодо відновлення платоспроможності підприємства (виділення юридичним особам і індивідуальним підприємцям бюджетних коштів для погашення заборгованості перед кредиторами, укладення договорів позики (кредитних договорів), погашення кредиторської заборгованості за рахунок інших джерел; надання кредитів, бюджетних позичок, субсидій, інших видів фінансової допомоги в порядку, встановленому законодавством); окремою статтею визначено можливість фінансової допомоги боржнику та її порядок надання. В Законі України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» та Господарському кодексі України не досконало визначені заходи щодо попередження банкрутства, порядок їх здійснення та надання фінансової допомоги, а також повний перелік осіб, які можуть здійснювати дані заходи, як це передбачено Законом Республіки Білорусь «Про економічну неспроможність (банкрутство)».

У зв'язку з цим, на наш погляд необхідно усунути такі прогалини національного законодавства щодо заходів запобігання банкрутства підприємства є наступні: ненадання господарським законодавством України визначення поняття «заходів щодо запобігання банкрутства підприємства». Вирішення такої проблеми можливе шляхом закріплення на законодавчому рівні цього поняття, що могло б в подальшому сприяти унеможливленню порушення порядку відновлення платоспроможності підприємства як боржником, так і кредитором; чинна редакція Закону передбачає лише поняття «досудова санація» без конкретизації дій такої стадії процесу, що потребує вдосконалення правових норм для встановлення способів та засобів відновлення платоспроможності боржника; відсутність нормативного акту, який визначав би умови та порядок проведення досудової санації підприємств, які не належать до держаних.

ВИСНОВКИ

З урахування вище зазначеного, можна дійти висновку про те, що при визнанні підприємства банкрутом та використання засобів запобігання банкрутства залишився перелік питань, які потребують вирішення. Таким чином, необхідність вдосконалення національного законодавства з кожним роком набуває більшої актуальності, що пов'язане з підвищенням рівня банкрутств підприємств в Україні.

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р., № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144.
2. Шершеневич Г.Ф. Курс торгового права / Г.Ф. Шершеневич. – М.: Статут. – 1992. – 112 с.
3. Степанов В.В. Несостоятельность (банкротство) в России, Франции, Англии, Германии / В.В. Степанов. – М.: Статут. – 1999. – 208 с.
4. Аверкіна Ю.О. Підходи до визначення терміна «банкрутство» [Електронний ресурс] / Ю.О. Аверкіна. – Режим доступу: <http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/27968/1/Averkina.pdf>.
5. Шатрук Б. Тенденції банкрутства підприємств в Україні: причини та наслідки [Електронний ресурс] / Б. Шатрук. – Режим доступу: <http://www.bsfa.edu.ua/files/konf2013/89.pdf>.
6. Виговська В.В. Малий бізнес України: сучасний стан і тенденції розвитку / В.В. Виговська // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №1. – С. 59-64.
7. Стельмашук Ю.А. Методи діагностики фінансового стану і схильності підприємства до банкрутства // Економіка АПК. – 2007. – № 2. – С. 78-86.
8. Цар О. Світовий досвід оздоровлення неплатоспроможності підприємств та можливості застосування в Україні / О. Цар // Галицький економічний вісник. – 2013. – № 2 (41). – С. 34-42.
9. Insolvencies in Europe 2011/2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.creditreform.de/Deutsch/Creditreform/Presse/Archiv/Insolvenzen_Europa/2011-12/Insolvencies_in_Europe_2011-12.pdf.
10. Об экономической несостоятельности (банкротстве): Закон Республики Беларусь от 13.07.2012 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://belarus.ahk.de/fileadmin/ahk_belarus/Dokumente/Rechtsakte/Gesetz_Nr_415-Z_vom_13_07_2012.pdf.
11. О несостоятельности (банкротстве): Федеральный Закон РФ от 26.10.2002 г. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.consultant.ru/popular/bankrupt/58_2.html#p1357.

Аудиторська фірма «Аналітик» пропонує аутсорсинг бухгалтерських послуг!

Аутсорсинг бухгалтерського обліку — це передача ведення бухгалтерського обліку сторонній фірмі.

Які ж переваги аутсорсингу бухгалтерських послуг?**1. Значна (!) економія коштів на ведення бухобліку:**

- економія за бухгалтерські послуги, за які **Ви нам платитимете принаймні на 1000 гривень менше, ніж штатному бухгалтеру;**
- економія на програмне забезпечення (1С, Медок, Ліга Закон тощо);
- економія на утримання офісу, комп'ютерної техніки.

2. Відтепер податкові та інші інспекції — це наші проблеми!

Ми беремо на себе повну матеріальну відповідальність за якість наданих бухгалтерських послуг, включаючи можливі санкції.

3. З нами Ви можете забути про головний біль з постійними пошуками бухгалтера, який у будь-який час може піти від Вас на іншу роботу.**4. Ми не йдемо у відпустку та не беремо лікарняний. Наша фірма справді гарантує безперервне та якісне ведення бухгалтерського обліку.**

І нарешті — з нами Ви не тільки отримаєте якісні бухгалтерські послуги. За додатковою домовленістю ми забезпечимо Вас необхідними податковими, юридичними консультаціями, аудиторськими послугами різного характеру.

Все що Вам потрібно — це:

- періодично передавати нам первинну бухгалтерську документацію;
- щомісячно отримувати від нас інформацію про податки та інші обов'язкові платежі;
- укласти із нами договір.

Зробіть вибір, вигідний для Вас!

(044)278-05-88

(097)178-90-89

(066)178-20-42

www.af-analitik.com.ua



Коплетта
по-Київськи



87 грн

Борщ Полтавський
з пампушками



65 грн

Вареники



54 грн

У ресторані «Козацька втіха» ви можете не тільки скуштувати традиційні українські страви за аутентичними рецептами, але й почути живу українську музику і співи, а на вході ресторану вас зустрінуть чарівні Мавки.

Чекаємо на Вас!

* * *



«Козацька втіха» розташувалась у самому центрі Києва – на вулиці Хрещатик.

До ваших послуг 4 просторих зали та дві VIP кімнати, у яких відтворений традиційний інтер'єр української хати.

Зануртесь в атмосферу українського колориту та скуштуйте такі рідні нашому серцю національні страви за аутентичними рецептами.

Завжди Вам раді!



м. Київ, вул. Хрещатик, 44а
тел.: (044) 279-40-71, (067) 445-65-83, (066) 671-72-13
Ми працюємо з 9:00 – до останнього гостя
kozackavtiha.com.ua